

د پوهنۍ وزارت

د تعلیمی نصاب، د شوونکو د روزنې

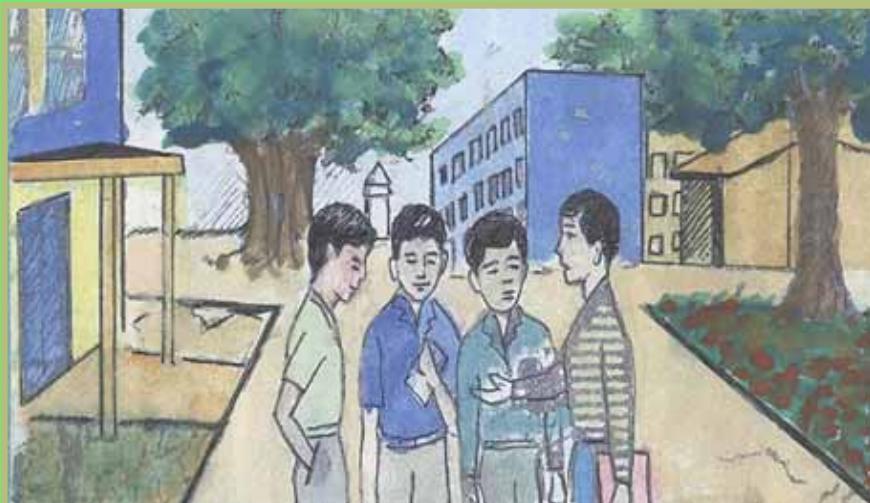
او د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمی نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

پښتو

پنځم ټولګي

، پوري اړه
که منعه دی.

ج ، کال: ۱۳۹۰ هـ - ش

Ketabton.com

د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب، د بنوونکو د روزې
او د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پرانخیا او درسي
کتابونو د تالیف لوړ ریاست

پښتمان

ننځم ټولګي

د کتاب د تالیف، خپنې او تدقیق کمیتې

لیکوالان:

- د سوؤلوف موسیتیال امین الله زند د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت آمر.
- مؤلف عبدالاظاهر حکستانی د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست رئیس.

تالیف او مطالعه:

- ملي شورا
 - د ولسي او مشرونو جرگو د دیني چارو، پوهنۍ او لوړو زده کړو د کمیسیونو نو نو غوري.
- د خپنې او تدقیق کمیتې:
 - بډندرو محمد رفیق د کابل پړښتون د ژړيو او ادیټاټو پړه هنځۍ د پښتو دیپارتمنت استاد.
- کابل پړښتون

د پوهنې وزارت

علومو اکادمۍ

د پوهنې وزارت

د پوهنې وزارت

د پوهنې وزارت

۱. دوکتور احسان الله ناشر د پوهنې وزارت د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړي.
۲. د سر موټل موسیتیال سید محمود کارکو د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت علمي او مسلکي غړي او د دی کتاب ایلهټ کړو نکي.
۳. فروزان خاموش د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت علمي او مسلکي غړي.
۴. د موټل موسیتیال محمد عزیز تحریک د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت آمر.
۵. د موټل موسیتیال محمد سهراپ دیدار د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت غړي او د دی کتاب ایلهټ کړو نکي.

۶. بسیف الرحمن آشنا د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د پښتو دیپارتمنت ادیټور.

الخور ګروان:

نفيسيه پېلزري او محمد خالب الله پار.

غزير الله د استقلال لیسې پښو نکي.

د محترباتو، دینی، فرهنگي او سیاسی پروخو د خپنې او کوه کمې:

- واکټور عطاء الله واحدیار د پوهنې وزارت ستر سلاکار او د نشر اټو رئیس.

- دوکتور محمد یوسف نیازی د پوهنې وزارت سلاکار.

د خپنې او تدقیق د خارنې کمېته:

- دکتور اسد الله محقق د تعلیمي نصاب د پرائختیا، د پنهونکو د روزنې او د سانیس مرکز معین

- دکتور شپر علی ظرفی د تعلیمي نصاب د پرائختیا د پروژي مسؤول

- د سرموټل موسیتیال عبدالظاهر ګلستانی د تعلیمي نصاب د پرائختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس

کمېوز او ټهربانی:
رحمت الله غفاری

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی   دا عزت د هر افغان دی
کورد سولې کورد تورې   هر چې یې قهرهان دی
دا وطن د ټولوکوردي   د بلوچه د ازبکه دو
د پشتون او هزاره وو   د ترکمنه د تاجکه دو
ورسنه عرب، گوجردی   پامپیریان، نورستانیان
براهوی دی، قریباش دی   هم ایمساق، هم پشهه یان
دا هیواد به تل ځلیږي   لکه له رېرشنه آسمان
په سینه کې د آسیا به   لکهه زده وي جهادیان
نوم د حق مودی رهبر   وايو الله اکبر وايو الله اکبر

لہ پڑھ کر دیکھو

مکتبہ فتن

اشخاصه د نیزه اه هيله تايم شسته.
نصاب هم علمي او رعنه انکشاف و موسي. البته نه بناي هجي تعليمي
علمي برمنځک او ټولنې په اړيو پل د بلون یه حال کي وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي
مهم توکي دې چې د علمي پرمنځک او ټولنې د اړيو له مخې رامخته کړي. خر ګنده ده چې
روزنه د هر هېزاده د پرمانځک پښته جوړوي. تعليمي نصاب د بنوپې او روزني

کتاب چیزی نیست که می‌تواند فایده‌ای برای انسان داشته باشد، اما کتابی است که می‌تواند فایده‌ای برای انسان داشته باشد، این کتاب است. این کتابی است که می‌تواند فایده‌ای برای انسان داشته باشد، اما کتابی است که می‌تواند فایده‌ای برای انسان داشته باشد، این کتاب است.

له لارې بىدىرىسىسى او د رەدە تۈرىسى مىنلىپ او پىلرۇدە هەم د چىپۇ لۇرۇ او رامۇر يې بايىقىيە بىزۈرىدە او زىدە كۆزۈنكى او

گران استدان او بنیونکی د تعلیمی نصاب به رغنه پلی

د یونهني وزارت تل زيار کاري جيپ د یونهني تعليمي نصاب د اسلام د سڀشياني دين له بنسټونو، د

لهم إنا نسألك ملائكة حفظك من شرورك ونستعين بك على كل خطيئة

لہ کو تو نہ کرو اور دزدہ پوہنچ لے۔

د درسی کتابونو په لانه تالیف کېږي مرسته وکړي.

مقدمة (أو دروس) في العقيدة أو درساً في العقيدة، مثلاً في العقيدة أو درساً في العقيدة، مثلاً في العقيدة.

八

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

مُنْجَى	لِلْكَلْمَكِ	سَرْلِيكِ	حَدَّ
١	حَضْرَتْ عَثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ	خَبْرُ يَوْمِهِ	
٢		مَبْلَغُهُمْ بِأَنَّهُ	
٣		مُتَرَادُفٌ كَلْمَبِ	
٤	غُورَهُ وَبِنَاوِي		
٥	يَبِي يَبِي شَيْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ	مُتَضَادٌ كَلْمَبِ	
٦		مُعَيْرُ بَهْلَكِ	
٧		مُلِي يَبِرَالِي	
٨		مُشَابِهٌ كَلْمَبِ	
٩		مَلْكُري مَلْتُونِي	
١٠		مَتَلُونِي	
١١		خَبْرُهُ وَبِنَاوِي	
١٢		يَبِي يَبِي شَيْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ	
١٣			
١٤			
١٥			
١٦			
١٧			
١٨			
١٩			
٢٠			
٢١			
٢٢			
٢٣			
٢٤			
٢٥			
٢٦			
٢٧			
٢٨			
٢٩			
٣٠			
٣١			
٣٢			
٣٣			
٣٤			
٣٥			
٣٦			
٣٧			
٣٨			
٣٩			
٤٠			
٤١			
٤٢			
٤٣			
٤٤			
٤٥			
٤٦			
٤٧			
٤٨			
٤٩			
٥٠			
٥١			
٥٢			
٥٣			
٥٤			
٥٥			
٥٦			
٥٧			
٥٨			
٥٩			
٦٠			
٦١			
٦٢			
٦٣			
٦٤			
٦٥			
٦٦			
٦٧			
٦٨			
٦٩			
٧٠			
٧١			
٧٢			
٧٣			
٧٤			
٧٥			
٧٦			
٧٧			
٧٨			
٧٩			
٨٠			
٨١			
٨٢			
٨٣			
٨٤			
٨٥			
٨٦			
٨٧			
٨٨			
٨٩			
٩٠			
٩١			
٩٢			
٩٣			
٩٤			
٩٥			
٩٦			
٩٧			
٩٨			
٩٩			
١٠٠			

٦٤	دېښتو ژېپ تورىي
٥١	الوتكە
٥٣	د کلام بېرىجى (نۇم)
٥٥	تلوئىزىيون
٥٧	دماين خطرونە
٥٩	دېپ تېل
٦١	دنسە بې تۈرۈزىيانونە
٦٣	دېجىنى غاراھ
٦٥	خاص نۇم
٦٧	ھەل يابجا الغىت
٦٩	عام نۇم
٧١	لەزىز ئىظام
٧٣	ابن سېينا
٧٥	دوغى پىشىپ
٧٧	چاپىریال ياخەپەيت
٧٩	دەفرد او جىمع نۇم (مەفرەدنوم)
٨١	كولالىي
٨٥	ئىپوتىن
٨٧	د جىمع نۇم
٨٩	شىيدىپەلورونكى
٩١	صفت
٩٣	مىزارشىريف اوبلخ
٩٥	د نۇم او صەفت تەرمەنچە ئىكىي

لومړۍ لوست

حمد

موخه: د متن لوستل، لیکل، د حمد په اړه معلومات

ورکول اوپه شعر کې د نویبو کلمو په معنا په پهبل دي.

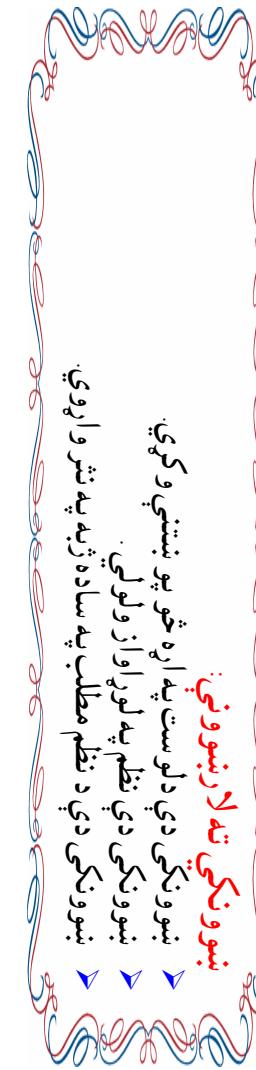
څخوونکي پړښتنې:

﴿ ويلی شئ چې په حمد کې د چا صفت او ستانيه کېږي؟
﴿ تاسي دلوی خنداي (جل جلاله) د قدرت د نېټوښانو پېلګي ووايې؟

پنهنامه د هغه خنداي مې دا بیان دي
چې پر نوم یې په نومونوکې سبھاندي
هم پادشاه دی دجمله و پادشاھانو
هم دهسر یسوه سلطان په سر سلطان دي
هغه کارچې و هر چواوته مشکل دي
څوک آفتاب شې پر آسمان راخپژولۍ
ده آفتاب را خپژولۍ پس اسماں دی
څوک دلمرپر منح حجباپ شې غورولۍ
ده پسته کړي لمړ په ابر کې پنهان دي
(عبدالرحمن بابا)

بئورنگي تهلا رېبرونې:

- ▶ بئورنگي دې دلوست ياه خرو پښتني وکړي.
- ▶ بئورنگي دې نظم يه لوړ اواز ولوړي.
- ▶ بئورنگي دې د نظم مطلب يه ساده ژبه به نثر اوړوي.

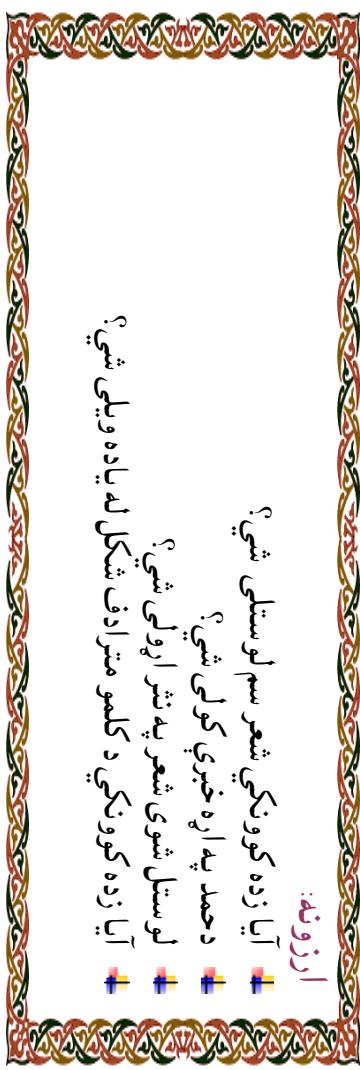

دزده کورنکو فعالیتونه:

۱. دلاندې کلمو معنی له یاده پیدا کړي او د کلمو تر خنګ يې به خپلو کتابچوکي وليکي.
۲. یه لاندې کلمو کې عام او خاص نومونه وښۍ.
  - سبحان پاک
  - سلطان
  - حجاب
  - اير
  - کابل خاص
  - بئورنگي
  - کتاب
  - خداي (جل جلاله)
  - دلستل شوي نظم اصلې مفهوم يه خپلو کتابچوکي وليکي.
۳. دلاندې بیت مفهوم خده شدي دې خپلو کتابچوکي يې وليکي.
هغه کار چې وهر چاوه سه مشکل دي همچه کارواړه و ده وته آسان دی
دلستل شوي نظم اصلې مفهوم يه خپلو کتابچوکي وليکي.

ارزوونه:

- + آيا زده کورونکي شعر سه لوستلي شي؟
- + د محمد ياهه خبرې کولي شي؟
- + لوستل شوې شعر په نثر اوړوي شي؟
- + آيا زده کورونکي د کلمو مترادفع شکل له یاده وبلی شي؟

کورنې دنده:

- زده کورونکي دې خپلو کتابچو کې دلوړي خداي (جل جلاله) دقدرت دنبښونښانو
- په اړه خرو جملې وليکي.

دوييم لوست

حضرت عثمان (رضي الله عنه)

موخده: دمن لوسنل، ليڪل د حضرت عثمان (رضي الله عنه) پيشنده او په متن

کي دنو موئون زده کول دي.

ٿخوڙنگي پرشنسي

ويلي شئ چي حضرت عثمان (رضي الله عنه) خوک و ؟

حضرت عثمان (رضي الله عنه) زمود بپيغمبر (صلی الله علیہ وسلم) خروم ياردي؟

حضرت عثمان (رضي الله عنه) د حضرت محمد (صلی الله علیہ وسلم) درېسم يساردي، د
حضرت محمد (صلی الله علیہ وسلم) له پيداينيت خنده پنهنه كاله وروسته زبييد لى د
ديلار نوم يبي عفان و حضرت عثمان (رضي الله عنه) د حضرت ابوبکر صديق
(رضي الله عنه) پيه لار بنسونه د اسلام په مبارڪ دين منصرف شو. د تقو او حينا
خاوندو له ليڪ او لوست سره يبي مينهه درلوده، همداراز يبي يه سخاوت کي
شهرت درلوود کله چي حضرت عثمان (رضي الله عنه) د اسلام په مبارڪ دين منصرف
شيو نو قرآن کرييم يبي يه ياد زده کر چي د هعده يه برهه کي يبي لازيانوالي راوست
او دده دخلافت په موده کي قرآن کرييم يه يوه مصحف کي را ٿول شو.
حضرت عثمان (رضي الله عنه) پرته له خلافت خنده سرودا هم کوله او لمدي لاري
خنده يبي زياته حلاله شتمني پيدا کړه او خپله شتمني يبي د اسلام دمبراک دين يه
لاره کي لڳوله حضرت عثمان (رضي الله عنه) د حضرت عمر (رضي الله عنه) له
شهادت خنده وروسته د مسلمانانو منشر ويا كل شو.
د خلافت په دوره کي يبي هير فتوحات کري او خلک بي د اسلام سڀخلي دين ته
رابللي دي او دده مبارڪ د خلافت په وخت کي افغانستان ته هم د اسلام
سڀخلي دين او رسبد.
دولس ورجي کمپ دولس كاله بي خلافت وکړ او په ياه کي د باغياني او اسلام
دنمنانو له لاسه په داسي حال کي يه شهادت ورسبد چي د قرآن کريم تلاوت بي
کاوه.

بئوونکي ته لارښوونې:

بئوونکي دی متن په لوره اواز ولوی.
بئوونکي دې دمتن مطلب له زده کوونکو ځخه ويږښتني.

دزده کوونکو فعالیتونه:

۱. لغتونه او معناګانې:

- تغوا یړهیزګاري
- سخاوت ځړانډري، ورکوه
- خلافت استاذتوب، نیابت
- مصحف دقیان کريم کتاب
- شتمنۍ دارایي لاندې جملې ولوئی او نومونه په کې وښې! یا په خپلو کتابچو کې ولیکۍ!
- حضرت عثمان (رضي الله عنه) د حضرت ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په لارښوونه د اسلام په مبارک دین مشرف شو.
- حضرت عثمان (رضي الله عنه) د حضرت ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په لارښوونه د اسلام د تغوا او حیا خاوند و.
- همدارازې په سخاوت کې شهرت درلود.
- له لیک او لوست سره پې مینه وه.
- آیا زده کوونکي متن سلموستلى شي؟
- د حضرت عثمان په اړه پې هه حاصله کړو؟
- په جملو کې نومونه پیدا کولې شي؟
- د ربط تورې په جملو کې پیدا کولې شي؟

ارزوونه:

- آیا زده کوونکي متن سلموستلى شي؟
- د حضرت عثمان په اړه پې هه حاصله کړو؟
- په جملو کې نومونه پیدا کولې شي؟
- د ربط تورې په جملو کې پیدا کولې شي؟

کورنۍ دنده:

د متن نوی کلمې خپلو کتابچو ته ورسوئ او په جملو کې پې هم و کاروئ.

دریم لورست

غزب پور هنہ

موخه: د متن لو ستل، لیکل؛ د غزب پور ہنہ پر معنا او مفہوم پور ہبدل دی.

ھخروں کی پوربنتی:

- ﴿ ویسی شئی چی غزب پور ہنہ خدھ تھے وایی؟
- ﴿ غزب پور ہنہ ٹھد شئی چیہی؟

غزب پور ہنہ : ھغہ پور ہنہ د چھپی پہ ژیہ کپی د خبرو آوازونہ چیہی.

لکھ : مور-پیلار - خور-ورور - د (مور) کلمہ دری غربونہ (م، و، ر) لری د (پیلار) کلمہ ٹھلور غربونہ (پ، ل، ا، ر) لری د کاکا کلمہ ھم ٹھلور غربونہ (ک، ا، ک، ا) لری او (ماما) کلمہ ھم (م، ا، م، ا).

ښوونکي ته لارښوونې:

متن ولوله او د غږپه هنې يه اړه یه کلمو کې پیلګي وړاندې کړه.
د غږپه د منځ ته اتلويه اړه خبرې او معلومات وړکړه.
ښوونکي دی خو کلمې یه تخته وليکي او پېر زده کروونکو باندي دی کلموته
بلوون ورکړي. لکه (لور) که (د (ل) توری یه خاکي (ک) توری راشې د (کور)
کلمه تري جوړه بېږي چې په شکل کې هم بلوون راغني او د کلمې په معنا کې هم

د زده کروونکو فعالیتونه:

۱. زده کروونکي دی متن ولوسي.
۲. زده کروونکي دی لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او د هرې کلمې د لوړې تورې
په بلوون سره دې یوه بلمه معنا لرونکي کلمه تري جوړه کړي.
(ناک، لور، نور، منډه، تپر، گټه، جوړه، چم).
مثال: د (ناک) د کلمې د (ن) توری یه خاکي د (پ) توری و کارول شي (پاک) کلمه تري
جوړه بېږي.

غږونه د سربو دهوا درا و تو پهه و سیله منځ ته راځۍ هوا له سربو خخمه او ووځۍ او

دستونې، مرۍ، حنجري، ژبې، تالو، سپړمو، غابنبونو، ژبې او شوندو سره دارې کويه
وسیلهه اوږد پیدا کړي د مثال په توګهد (ب) او (پ) د تورويه آوازونو کې شونډي
تړل کېږي او په یوه وار بېرته کېږي د تافهظ په وخت کې خو له او شونډي پېړیستل
کېږي او آواز له خوکي خخمه او ووځۍ.

ازونه:

- زده کروونکي په دې پووه شمول چې غږونه له کوم خاکي خخمه او ووځۍ؟
زده کروونکو وکولی شمول چې کلمو ته د تورې په بلوون بلده معنا
لرونکي کلمه جوړه کړي؟
کلمې تري جوړي کړي!
(کار - مار - نوک - کټه - مور - بل).

کورنې دنده:

څلورام لوست

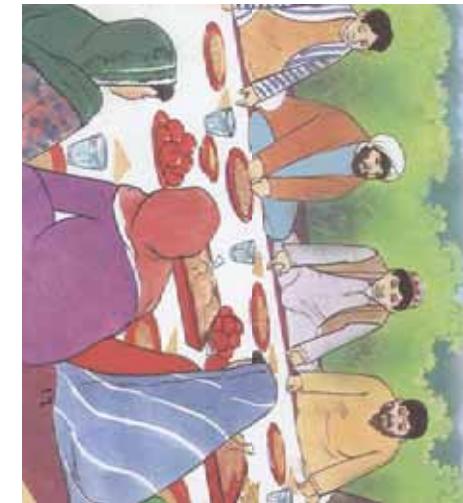
مېلمله پالنه

مو خنده متن سم لوستل، لیکل؛ د مېلمله پالنجي په دود او رواج یوهپل او په متن کې د صفت کلمي په نښه کول دي.

څخوونکي پوبښتني:

د مېلمله درناوی زموږ په ملي دود کې ولې ازنيست لري؟
که سټاسې کور ته مېلمله راشي دهغه خه ډول خدمت کړئ؟

مېلمله پالنه زموږ په خلکو کې یو ډېر لرغونی ملي او دینې دود دی. افغانان

او په ډېر عزت یې ورته په مځکي پدې. همدا راز زموږ خلک له خپلو مېلمنو سره په وریں تندي خبرې کوي په همدي توګه زموږ خلک هېڅکله داسي حرکت نه کوي چې د مېلمله د خپگان سبب وکړي او په ډېر همینه ورسه ناسته ولاړه کوي، ځکه دوي په دې باور لري، که چېږي مېلمله ورځخنه خپه شو په حقیقت کې خداي (جل جلاله) او د هفعه رسول (صلی الله علیه وسلم) ورڅخه خپه شول.
لنډه دا چې مېلمله پالنه د تاریخ یه او بیدوکې د افغانانو یو غوره او ځانګړۍ صفت دی چې د نړۍ خلک تربينه هم خبر دی او زموږ دغه ويړلې دود په ډېر د رناوي سره ستایي.

ښبوونکي ته لارښوونې:

د مېلډه پالنې په اړه له زده کورونکو څخنه معلومات وغواړئ

چې هغوي په خپله خبرې وکړي.

له متن څخه د بیلګي په دول د (صفت) یوه کلمه د تختې پر
مش وليکۍ او زده کورونکي و هشتوټي چې په متن کې د صفت
نوري کلمې په خپله پیدا کړي.

دزده کورونکو فعالیټونه:

۱. متن له یو بل سره په چوپتیاولو!
۲. د مېلډه پالنې په هکله دې د تولګي مخکي خبرې وکړي.
۳. په لاندې جملو کې د فعل او ضمير کلمې وښې او ایسا یې په خپلو کتابچو کې وليکۍ.
- کله چې د چا کورته مېلډه راشې نو دفعه د قدر، درنښت او خدمت لپاره هرڅه چې په
کور کې لري په دير اخلاص یې ورته پخري او په دير عزت بې دفعه په مخکي زدې.
- خلاک د خپلو مېلډون سره په ورنېه ټنه خبرې کوي او د غفوړي د حال او احوال پوښتنې کوي.
۴. لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې وليکۍ او ایسا یې دلو همې تورې په بدلون د اسې بله کلمه
لکه: (کور-پور-حال-مینه- حرکت)

ازونه:

- + آیا زده کورونکي متن سم له ستلى شي؟
- + د مېلډه پالنې په اړه په شفاهي توګه معلومات وړاندې کولی شي؟
- + په جملو کې یې د صفت کلمې پیدا کړي شوې؟
+ په ورکل شو و جملو کې یې د فعل او ضمير کلمې پیدا کړي شوې؟

کورنې دنده:
په خپلو کتابچو کې د مېلډه پالنې په اړه اووه کربنې وليکۍ!

پنجم لوست مترادفعی (هم معنا) کلمی

موخّد متن سم لوست، لیکل او د مترادفعی کلمی بیر معنا او مفهوم باندی

پر هبدل دی.

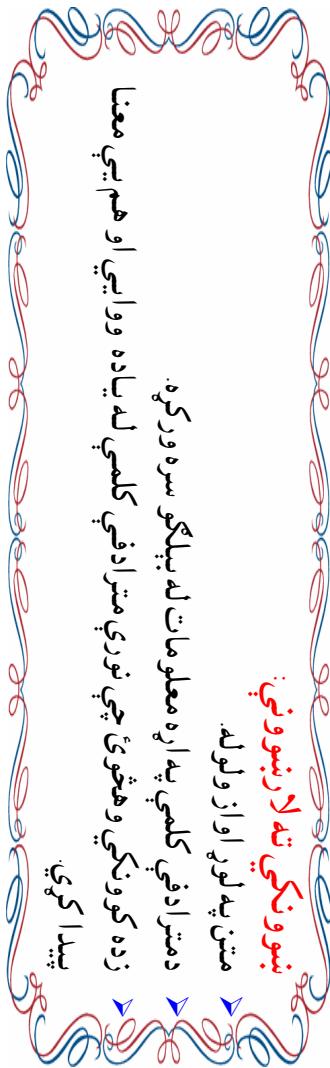
هخرو نگی پوښتني:

﴿ مترادفعی کلمي خه دول کلموته ويل کېرى؟
ايا خورك د مترادفعی کلمي بېلگى يادولى شي؟

مترادفعه کلمه : هغه کلمه چې به شکل او بنه کې سره تو پيرلري او معنا يې سره

ورته وي مترادفعه کلمه بدل کېرى.
لكه، يه لاندی کلموکې چې مترادفعی کلمی ليدل کېرى.

کوبنېسى	زیار
بنیاسنته	ښکلی
تېبره	ذیره
دنیا ، جهان	زړیه
ځنتی	لوړی

ښهونکي ته لارښونې:

- ▶ متن په لوده اواز ولو له.
- ▶ دمترادفعي کلمي په اړه معلومات له پېلګو سره ورکو.
- ▶ زده کوونکي وھخوئي چې نورې مترادفعي کلمي له یاده ووايې او هم يې معنا پیدا کړي.

دزده کورونکو فعالیتونه:

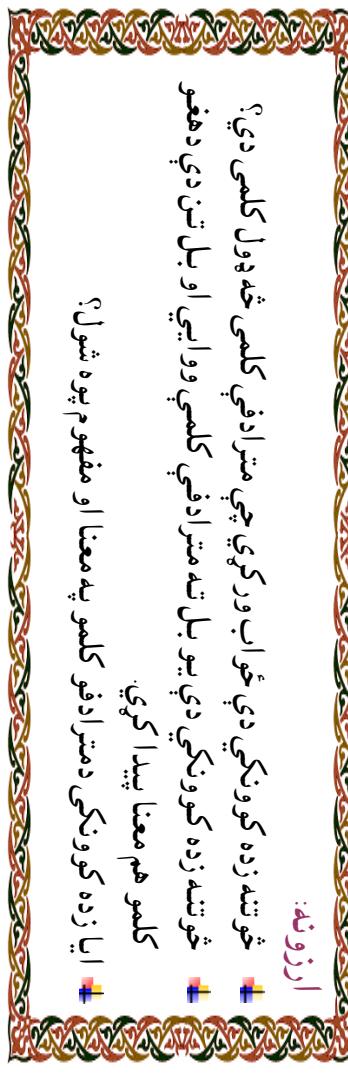
١. زده کورونکی دی متن ولوی.
  ٢. لاندی جملی دی په خپلو کتابچو کی ولیکی او تر متراڊفو کلمو لاندی دی کربنه و کاربی.
  - انسان چجي روغ او جوره وي بنده کار کولاي شسي.
  - زرغونه داز موئي په تپرولو دايره خوشحاله او خوبنې بشكاري.
  - زموږ دېښتو بسروئکي پاک او سپېشلي خواندي.
  ٣. د لاندی کلمو متراڊفي يا هم معنا کلمي له چو کاتنو خنده بيدا او د کلمو تر خنگه بېي په خپلو کتابچو کي ولیکي.
هیواد	ظفيفه	بنایسته
دیر	وطن	دنده
شاوخردا	زیات	چاپریال
بنکلی		

٤. لاندی متن ولوی! متراڊفي کلمي په کي بيدا او په خپلو کتابچو کي ولیکي!

زنگينه او امين خوار او روردي دوي په يوه شنه او زرغون بنې کي خوبن او خو شحاله روآن وو. هغورى بنکلی او بنایسته کالي اغور ستۍ وو. دواړه په بنې کي داسې بنکارېدل تا بهویل چې هېتکله بې ناروغتیا او ناجوړتیا نه ده لیدلی او تال همداسي روغ او جوړدي. دین په هره خو اکي خوبنې او خو شحالی وه هري خو انهد مر غیيو چغهار، سندري او ناري وي. ورو ورو رهان په کمپډو شووه. هره خوا تېه تياره او تور تم شو، په آسمان کې برپښنا شووه. باران په اورېل و پیل و کړ. رنګينه او امين دواړه په ځغا استه او منهه کورته لارل.

ازونه:

- څوتنه زده کورونکي دی څواړ و رکړي چې متراڊفي کلمي خهدول کلمي دي؟
- څوتنه زده کورونکي دی یو بل ته متراڊفي کلمي وو ایسي او بل تن دی دهغنو کلمو هم معنا پيدا کړي.
- ایا زده کورونکي دمتراڊفو کلمو په معنا او مفهوم پوه شول؟

په خپلو کتابچو کي خو متراڊفي کلمي ولیکي. معنا بېي بيدا او بیاپي په جملو کي وکاروئي.

شیبزم لوست

غوره وینا ويٽ

مو خنه د متن سم لوستل، لیکل، دغوره وینا په مطلب پو هپدل، په هغزو عمل کول او په ویناوو کي د مترا دفو کلمو په نښه کول دي.

هڅونکي پوښتنې:

آياتا سول له چا څخه غوره ویناوې او ریدلي دي؟ که مو او ريد لي وي ويې وايئ؟
غوره ویناوې کومو ویناوو ته وايئ؟

۱- هسپ رښتنيي ملګري و مومني چې په بن به ورځ مو مجلس پرې بنایسته وي او په
سختنه ورځ مو ملاما ته شسي.
حضرت عمر (رضي الله عنه)

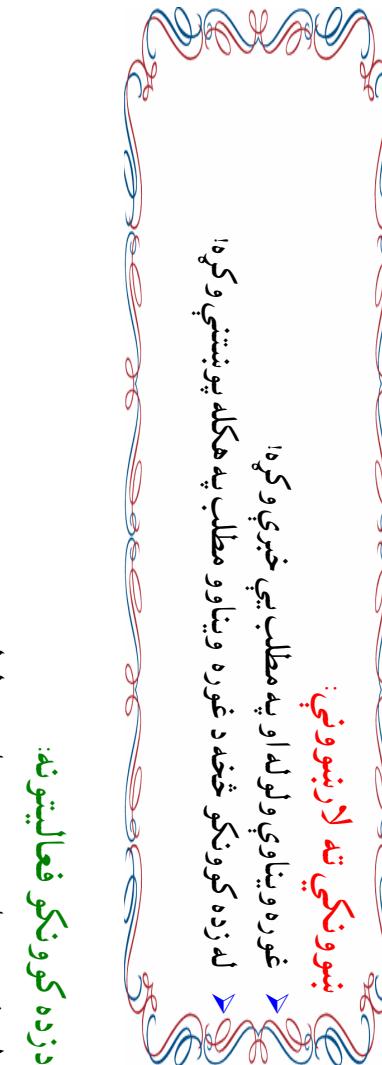
۲- هر څوک چې زموږ عیيونه را نښي پاک خدائي (جل جلاله) دې پرې ور حمېږي.
حضرت عمر (رضي الله عنه)

۳- غم او نهیلې د بیکاره خالکو صفتونه دي.
حضرت علي کرم الله وججه

۴- د سړۍ قدر د هغه د علم او ادب په اندازه یه کاردي، نه د هغه د شتمنې او
نسټ له مخې.
حضرت علي کرم الله وججه

ښهونکي ته لارښوونې:

غوره ویناوې په چوپتیا سره ولولى!
لهدزه کورنکو خندد غوره ویناوه مطلب په همکله پوهنتني وکړه!

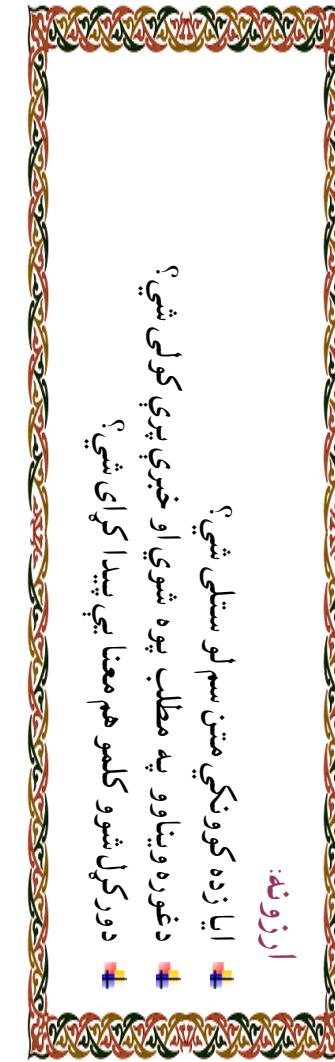
دزده کونکو فعالیتونه:

۱. غوره ویناوې په چوپتیا سره ولولى!
۲. دهر ګروپ په کس د ټولکي منځکي دیوپ وینا په مطلب خبرې وکړي.
۳. دلاندې کلمو هم معنا پیدا اوپه خپلو کتابچو کې ولیکي.
(ملکري، مجلس، نهایته، عیوبنه، پاک، غم، صفتونه، قدر، علم، شتمنی، تلاوت، عبادت، نهیلی)

۴. غوره ویناوې ولولى او بیا د هرپ وینا مطلب په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ارزوونه:

- ایازده کورونکي متن سلم لو ستللي شي؟
- دغوره ویناوه په مطلب پوه شوي او خبرې پرې کولې شي؟
- دورکل شوو کلمو هم معنا پېښدا کړي شي؟

کورنۍ دنده:

لاندې نوي لغتوونه په خپلو کتابچو کې ولیکي او په جملوکي پې وکړو.
عیوبنه، پیغمکرتیاوې عبادت، ناهیلی، نامیدي

اووم لوست

بی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا)

موخہ: متن لوستل، لیکل، دی بی عائشی رضی اللہ عنہا پہ ایہ معلومات او

پہ متن کی د صفت د کلمو یہ گوتہ کول دی.

ھخو ونگی پو بنبنی:

﴿ ویلاٰ شئ چپی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا) خروک وہ ؟
بی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا) زموبڑ د گران پیغمبر حضرت محمد (صلی اللہ علیہ وسلم) خد
کیده ؟

د مسلمانانو موربی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا) د حضرت ابو بکر صدیق
(رضی اللہ عنہ) لسوره ، چپی بی مکھہ معظمہ کی زیر پر بدلسی او حضرت
محمد (صلی اللہ علیہ وسلم) د بی بی خدیجی (رضی اللہ عنہا) تروفات و روسٹہ و رسسه
واده و کر لہ حضرت محمد (صلی اللہ علیہ وسلم) خخہ بی پی عالم زدہ کر دا بزر
پوھہ او عالمه بی بی وہ .
د ہر پسجینہ مسلماناںو اصحابو کرامو بله هعی خخہ دینی مسایل
زدہ کول او د سختو مسٹلو پو بنتنی بہ بی ور خخہ کولی . د اہم دیا د ولو وردہ چبی
زیارات شمپر احادیث تری روایت شوی دی، د اللہ (جل جلالہ) د کتاب د علم پید و سیلہ
خلک د ہر و لور و مرتبوته رسپدلي دی پہ یوہ حدیث شریف کی دا موضوع د اسی
بیان شوی ده :

((د علم زدہ کرہ پہ ہر (نارینہ او نسخینہ) مسلمان باندی فرض د ۵۰))
بی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا) ہم دعلم او پوھی پہ برکت د غی پوری درجی او مقام
تھ رسپدلي وہ .
بی بی عائشہ (رضی اللہ عنہا) د (۲۶) کالو پہ عمر پہ مدینہ منورہ کی وفات او ہلتہ
خاوروته و سپارل شوہ .

نبونکی ته لارښوې:

متن وولدا

بنونکي دې دې بي عايشې (رضي الله عنها) يه اړه له زده کوونکو خنده معلومات
وغواړي.

دزده کوونکو فعالیتونه:

۱. متن په چوپتیسا سره د یو بل په مرسته ولو لی!
۲. دلاندې جملو تشن خایونه په کړل شوو مناسبو کلمو سره په خپلو کتابچو کې د کړئ!
- هېږي بي عايشه (رضي الله عنها) په کړل شوو مناسبو کلمو سره په خپلو کتابچو کې د کړئ!
- له حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) خنځه بې ----- علم زدده کې (دیني، اخلاقي)
- دا بېره پوهه او عالمه بي بې ----- (دی، و، د).
- ټبرو نسخینه مسلمانانو او اصحابو کرامه به له هغې خنډه دیني مسایل -----
- (زدہ کوول، یاده ول)
۳. لاندې جملی ولو لی، په خپلو کتابچو کې ويلىکۍ او بیا د صفت کلمې لاندې کربنډه وکارې
- دا بهره پوهه او عالمه نسخه وه.
- هېږي عايشه (رضي الله عنها) د علم او پوهه په برکت دغې لوړي درجې او مقام ته رسپدلي وه.

اززونه:

- آیازده کورنکي متن سم لوستلي شي؟
- دې بي عايشې (رضي الله عنها) په هکله معلومات ورکولی شي؟
- د جملو تشن خایونه په مناسبو کلمو په کولی شي؟

کورنکي دنده:

زدہ کوونکي دې په خپلو کتابچو کې دې بي عايشې (رضي الله عنها) په هکله معلومات
وليکي چې له شپړو کربنډه لړه نه وي.

اتم لوست

متضادی کلمی

موخهد متن سم لوستل، لیکل، او د متضادی کلمی په معنا او مفهوم پوهیل دی.

هخوونکي پونتنې:

- TASO په منځکي تولګيوکي متضادي کلمي لوستلي دي؟ که مو لو ستلي
- وي چو پېلګي بې وو ایت! ستابسي په نظر متضادي کلمي خده ډول کلموته وايکي؟
- آيا کولی شئ چې چو متضادي کلمي پر تختنه وايکي؟

متضادي کلمي : هغه کلمي دي چې د معنا له پلوه یوه د بلي ضد وي. لکه

په دې کلمو کې:
(تور- سپین) (ژړا - خندان) (اور- او به)

- لاندي جملې ولوئي او هغه کلمو ته ځير شئ چې کربنه ولاندي اپستل شوي ده.
- دېسرلى په سرکې شېدې او وړی سره برابره وي.
- په زمي کې هوا سېدوي او انسان توده هوا خوبنوي.

ښوونکي ته لارښوونې:

ښاغلې ښوونکي دي متن ولوئي.
 د متضادو کلمو په اړه دي معلومات ورکړي او پېلګي دي له زده کرونو خنده
 و غواړي.

درزه کرونوکو فعالیټونه:

1. لاندې پېښونه ولوئي او یه څېلو کتابجوکي بې وليکي اتر متضادو کلمو لاندې کربنه کارکران مسو شپیده او روح په کارلګیدا دي
 دهیروا د سختو دروونسو تمه دوادي
 دوطن د ابساډي لارکې فنن دی
- دژوندون سړۍ توډي زغمي په مينه
 (محمد عثمان ترنډ)

۲. تاسی هم ددی چو کات په څیر په خپلو کتابچو کي یو چو کات جوړه کړئ او ییاد هرې کلمې
په منځ کې بې ولیکۍ.

سېښن :	تور
ډېر :	غښتنۍ
یووالي :	ښکلا:

۳. د لاندې جملو د ټېبې شو و کلمو ضد په چو کات
کي پېډا کړئ او د جملو تر څنګ ېپه خپلو کتابچو کې ولیکۍ!

لړ، واله، بذرېنګ، ناوان

په افغانستان کې لوړی او واله غروونه **ډېر** دی.

دغو غرونو زموږ ټهپواد **ښکلې** کړي دی.

زموږ په ټهپواد کې **لړۍ** غروونه هم **ډېر** دی

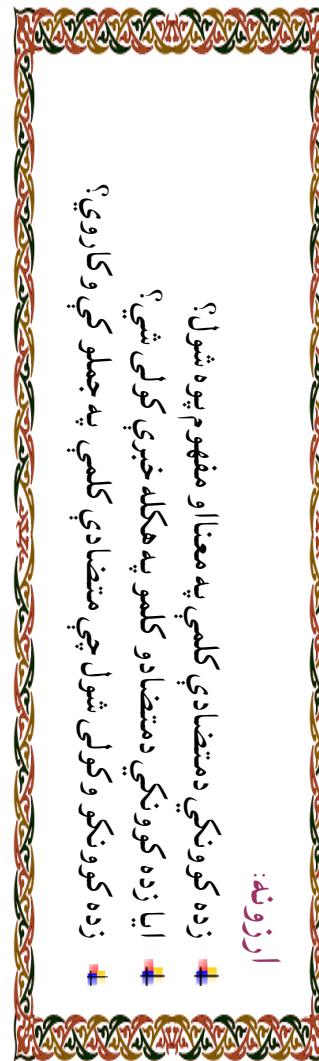
زموږ ټهپواد غروونه هم په ټهپواد **ځتنه** لري

ارزوونه:

زده کوونکي دمتضادي کلمې په معنا او مفهوم په شول؟

ایازده کوونکي دمتضادي کلمو په هکله خبرې کولې شي؟

زده کوونکو وکولي شول چې متضادي کلمې په جملو کې وکاروی؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې څو متضادي کلمې ولیکۍ او ییاد دې جملو کې
وکاروی.

نهام لو سست

معیوب هملک

مودخنده متن سم لوموست، لیکل، د معیوب هملک حقوقوته درناوی کول او د نویور کلمو

یه معنا پورهپدل دی.

تاسی د معیوبیتیو په هکله خد ویلى شئ؟

مورباید له معیوبو خلکو سره خدوکرو؟

حیبب په یوہ پینبه معیوب دی دوه کاله منکې

کله چې هغه له خپل پیلار سره کروندې ته روان و، په
یوہ ماين برابر شو او په دې پینبه کې په خپله پینله له
لاسه ورکړه. هغه دېره موده غمجن و، ځکه هغه نه شو

کولی چې له نورو هملکانو سره لوږي وکړي.

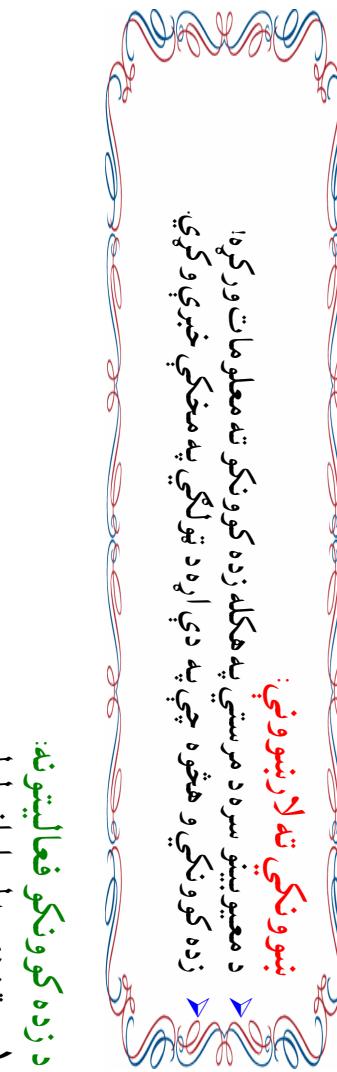
د حیبب چینيو ملګرو له د سره ملګرتیا پېښیدو د

حیبب څونبنه ملګري د هغه په حال خواشیني وو. هغوي دا فکر وکړه چې ځنګه له
جیبب سره مرسته وکړي. هغوي د اسې لوړي پیل کړي چې په هغرو کې حیبب هم
برخه اخیستلی شوو.

ناصر د حیبب همزولی و هغه ته د اښکاره و چې حیبب له زده کړي سره
هېړه مینه او علاقمه لري. هغه حیبب د بسوونځی تسلو ته و هشاوه. او س حیبب په
پیشام توګکي کې دی او بسوونځی ته د لکړو په مرسته ځې، حیبب په درسونو
کې دېر تکړه دی. له نوروزده کوونکو سره هم په درسونو کې مرسته کوړي ټول
ښورونکي له هغه ځنګه دېر خوشحاله دی. د حیبب کورنۍ، ملګري او بسوونکي له
ده سره پېړه مینه لري. ځکه حیبب په پېړیار باسي او د ژوند په هر هر خد کې پېړیالي
دی. حیبب وايې زه به په راتلونکي کې د معیوبینو د مرستې پهاره دېر خدمتونه
وکړم. او س حیبب د روغو هملکانو په څېړژوند کوي.

ښهونکي ته لارښوونې:

د معیوب سره د هرستي په هکله زده کوونکو ته معلومات ورکړه!
زده کوونکي و هشتوه چې په دې اړه توګۍ په مځکي خبرې وکړي.

د زده کوونکو فعالیټونه:

۱. لاندې جملې ولولې! په خپلو کتابچو کې پې وليکۍ او د ضمير تر کلمو لاندې کربنده وکړي.
۲. هغه له خپل پلار سره کروندې ته روان و.
د حبیب څو نښه ملګري د هغه يه حال خواښېني وو.
۳. هغوي د اسې لو بې پیل کړي چې په هغو کې حبیب هم برخه اخیستلی شووه.
۴. پېښتنې:
  - ۱. حبیب د خدې شي له کبله معیوب شوې و؟
  - ۲. هغه ولې غمجن و؟
  - ۳. حبیب له کومولبو خندې خوشاله شو؟
۵. آیا زده کوونکي متنه سلم لوستلې شي؟
دنو یو کلمو هم معنا پیدا کړي شي؟
په جملو کې پې د ضمير کلمې پیدا کړي؟

ارزوونه:

- کورنۍ دنده:
په خپلو کتابچو کې د معیوب نیو په هکله شپږ کربنې مقاډه ولیکۍ.
- ۱۸

لسم لوست

ملي يوروالي

مو خند متن سم لوستل، لیکل، د نظم په معنا او مفهوم پوهبدل او په متن کې د
متضادو کلمو په نښه کول دي.

هڅرونکي پېښتني:

ملي يوروالي څه ته و ای؟
 د ملي يوروالي په اړزښت خبرې و کړئ؟

هره پیانسه یې لایقده دستاينې
 په یوه هسو اکي تولې لوپیدلې
 بنده او بدېي وو شریک یوې واکدارو
 دکه ګوتې دیووه وجسد دلاس وي
 دمنېي او ناک تو پیرله و را معلوم و
 چنار لسوه و شفتاللو لکه ماشوم و
 چنۍ جګي ځینې ټېټې کوز او پیاس وي
 په یوه باغ کې وړی و په یوه چمن کې
 رنګارنګ ګلونه وو یوه چمن کې
 لکه وې چې ولسوونه په وطن کې
 مالیار و پهه هره ونډه په زهیږ
 په تماامه معنما یو و واحد مدلت و
 پکي هر قسمه ګلونه بوټې ګوره
 لکه باځ یو مملکت و ګنهه وروړه
 په یوه بله یې په هرڅه کې شرکت و
 په ځنو نوکي یې نهه و څه تو پیښ
 رنګارنګ ګلونه وو یوه چمن کې
 د مرغافونه وې نغمې پکي ځوراژه
 چنار لسوه و شفتاللو لکه ماشوم و
 چنۍ جګي ځینې ټېټې کوز او پیاس وي
 په یوه باغ کې وړی و په یوه چمن کې
 له یورې ویالې او بېهه وړی و په یوه چمن کې
 د ملکه دواړه او سیدونکي ديو کسوروي
 بېل رنګونه، بېل غږونه، بېل خرویونه دوه سکه ورونه لري بېل بېل نومونه
 د یوې ستړکې په کور کې سپین او توروي

ښوونکي له راښورني:

- ▼ متن په لوره اواز ولو له!
- ▼ شعر معنا کړه اوپه مفهوم ایږي زنا و اچو^{۱۵}
- ▼ پر زده کوونکو باندي په شعر کې متضادي کلمې پیدا کړوا او پر تختنه يې ور باندي ولیکما!

د زده کوونکو فعالیتیونه:
۱. دلاندې کلمو متضادي کلمې پیدا او په خپلو کتابچو کې يې د کلمو ترڅنګ ولیکۍ او ییا يې جملو کې وکاروئ!

الف: پنهه ————— هـ شپه —————
بـ: بهار ————— لـ لوی —————

- ۲. دلاندې پوبنښتو سام خواړونه وټاکۍ.
الف، د ملي یووالي پسلګي پېژندل.
- ۳. ده جمکو او قیقیو و نو خخنه مطلب څهدی؟

- بـ) د مشرانو او همنزو لو پېژندل.
الفـ) د شعرونو او سندرو ډولونه.
- بـ: د مرغانو خبرې کول

- ۴. ددي نیم یېتی مطلب څهدی؟ «رنګارنګ ګلوند وي یوه چعن کې»
سم خواب يې په نښه کړئ او ییا په خپلو کتابچو کې ولیکۍ.
الفـ: دنګسـ، عاتیول او ګلاب ګل ونددي.
بـ: په یړه وطن کې د پېلاپيلو قرومونو ګله او سپدل دي.
جـ: د چمن د ګلانو پېژندله ده.

ارزوونه:

- زده کوونکي شعر روان اوسم لو سنتلي شي؟
ایاد شعر په اصلې مفهوم خبرې کولې شي؟
په لو سنتل شوی شعر کې د متضادي کلمو ضد له یاده پیدا کولې شي؟
زده کوونکي ددي وړتیالري چې د ښتونو د مطلب په هکله خبرې وکړي؟
- زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د ښوالي په هکله خونکي ولیکي.

بۈرۈسم لۆست متشابه کلمى:

مۇخىد دەتنىن سىم لۆستىل، لېكىل او د متشابه کلمو بىرەيىل دى.

ھەخۈزىكى پۈبىتىنى:

- ﴿ متشابه کلمى (ورتە كلمى) خە دول كلمى دى؟
  - ﴿ د متشابه کلمو بىلگى خىرك وىلى شىي؟
- متشابه کلمى: ھەغۇ كلمو تە وايىچى پە لېكىل كىي يە بىل تە ورتە وى خۇ يە معنا
كىي سىرە توپىرىر ولرى، لەكە پەلاندى بىت كىي چىپ لېدىل كېرىيىـ

لەكە پە دەغۇ جەملە كىي:

۱. ولې دى لە ولې خەندە داسىپ وپۇنتىل؟
۲. زەتلە خەندە كۆرم چىپ د خېرىي تىل تە خان ورسوم

ښیونکی ته لارښوونې:

متن له لوړه اواز و لوړي.

د متشابه کلمې په اړه معلومات ورکړه او خو متشابه کلمې پې رتخته وليکدا

د زده کوونکو فعالیتونه:

۱. متن ولوئی او د متشابه کلمې تعريف له یاده زده کړئ!
۲. لاندې جملې ولوئی او د هغنو کلمو معنا همکنونه ځیر شئ چې کربنې ورلاندې ایستل شوی ده.
  - دنېګر لوړیده لوکي هات شو.
  - انارګل زما کینې لوړ ته ناست دی.
  - توریالي وویل، ((چې د ټېټۍ پېرسپک دی.
  - سپیک سپړی د چانه خوبنښري
  - وړمې دروندې پېټۍ چګ کړ.
  - دروندې انسان د هر چا خوبنښري.
  - پیلېل بزړګر لپاره ضروري آللډه.
  - اڅک د خپلې کورتې څخه پیل ژوند کوي.
  - په لاندې پیشتوونکې د کلمو لاندې چې کربنې ایستل شوی ده تاسو یې بله معنا پیدا او پې جملو کې پې وکاروئ.
  - د افانسون د طبیعت دی چې چيلښري سسورد د تسوره هېڅکله نه جسوږېږي خو انسان چې پیاوې تسور کله تورن شئی خوب به ګر خې بسیا هیڅکله نه سپینښري (جلاد حکمتی)
  - ۳. په لاندې کلمې ولوئی او پیاوې په پیلا یېلو معنا ګانو کې وکاروئ کومې دي؟
  - ۴. لاندې کلمې ده کوونکی دې په لوستل شرو و پیشتوونو کې د متشابه کلمو معنا ګانې په شفا هي توګه وړایې.

ارزوونه:

۱. زده کوونکی ويلى شي چې متشابه کلمې څه دول کلمو ته وړاي؟
  - + ایا زده کوونکو یه جملو کې متشابه کلمې وپېژندې او د هرې کلمې په معنا پوه شول؟
۲. خو تنه زده کوونکی دې په لوستل شرو و پیشتوونو کې د متشابه کلمو معنا ګانې په شفا هي توګه وړایې.

دولسم لوست

ملگری ملتونه

موخنه: د منن سم لوستل، لیکل، د ملگر و ملتونو پیشند او د ملگر و ملتونو دندو په اره معلومات و رکول دي.

هخرونکي پوبنتني

ایا ویلى شئي چې ملگری ملتونه خه دول سازمان دی؟
دلگر و ملتونو د سازمان اصلی موخده خده؟

(ملگری ملتونه) یه نړیوال سازمان دی چې يه ۱۹۴۵ ع کال کې یې دیو شمپر هپوادونو له خوا بنسټي اپښو دل شوی دی د دغه نړیوال سازمان د جوري دو اصلی موخده داده چې د کړيچونو، جګرو او نښتو مختبوري وکړي او د بیلايو هپوادونو ترمیج د یوهاروي او سوله نیزه زوند لاري چاري برابرې کړي دغه سازمان له جوري دو خخه ترڅن پوردي د نړۍ، په د یږوسیمیو کې جګري او شخړې د یوهاروي له لاري حل کړي، د شخړو او سټونز و پرحل سر بېړه د نړۍ په ګن شمپر هپوادونو کې یې د پېږي و داني، روغتنيا بي او پر مختبائي پروژې هم بشپړ کړي دی. دا سازمان بیلاپلې خانګي لري چې یو نیسېف او د مهاجرینو عالي کمیشنري یې لوړي خانګي دی: د مهاجرو عالي کمیشنري د نړۍ په زیاتر هپوادونو کې د جګرو، طبیعې پښو لکه زنلو، سپلابونوا او نورو سټونزو له کبله له بې خایه شوو او پېرته سنتپېونکو خلکو او مهاجرو سره مرسته کړي.
یو نیسېف د ماشومانو او ځوانانو دښوونې او روزنې او د هغنوی د پالنې په برخنه کې مرستې کړي. دغه راز دا ځانګه ماشومانو ته حواړه، روغتنيا په درمل او به او نور مواد هم برابر وي.
له دغنو دو خانګو پېرته د ملگر و ملتونو سازمان نورې خانګي هم لري چې هغدادي:
۱- د خروه نړیوال سازمان چې غذا بي مواد برابروي او د کرنې او مالداري سازمان چې د کرنې بیلاپل تحمونه او د مالداري چاروته وده ورکوي داسازمان له کروند ګرو سره مرسته کړي.
۲- د روغتنيا بي چارو نړیوال سازمان چې په سیمه نیزو و صحې چارو کې مرسته کړي.
۳- یو نسکو چې د تعليمي، علمي او کلتوري برخو مسؤولیت په غواړه لري.

ښوونکي ته لارښوونې:

هتن په لوره او از ولو له!

د ملګرو ملتونو په هکله دزده کورنکو له سویپ سره سم معلومات ورکړه!

د زده کورنکو فعالیتونه:

۱. لاندې نوري کلمې په چوکاتې کې معنا شوې دی تاسوې پې په جملو کې وکاروئ!

هدف	مرنځه
غذا	خرابه
شخصو	حکمرو
سترنزو	مشکلاتو
کړچونو	جنجلونو

۲. یو نیسېف خد فعالیتونه ترسه کوي؟ په خپلو کتابچو کې پې څو اب په څو کربنکو ولیکي.

۳. د لاندې جملو تشن ځایونه په مناسبو کلمو په خپلو کتابچو کې د ک کړي.

الف: ملګري ملتونه یو ————— سازمان دی.

ب: د دغه نړيوال سازمان د جوړیدا اصلی هدف دادی چې د کړکېچونو، جګرو، او نښتو

— وکړي.

ج: د کربنې او مالداري سازمان د ————— تاخمونو په برابرولو کې مرستې کوي.

د: په نسکود ————— ابداتو ځارنه کوي.

ازونه:

آیا زده کورنکي متن سم لوستلي شي؟
+ زده کورنکي نوي کلمې په جملو کې کارولی شي؟

کورنکي دندله:
په خپلو کتابچو کې د ملګرو ملتونو په هکله څو کربنې مقاله ولیکي!

دیار لسم لوست

متلونه

موخه: د متن لوستل، لیکل، د متلونو په معنا او مفهوم پوهيدل دي.

هڅوونکې پوښتني:

- ﴿ ستاسو په نظر متل څه ته وايي؟ ﴾
- ﴿ څوک کولی شي چې متل وايي؟ ﴾

متلونه هغه پراخې مفهوم لرونکي، لنډي او زیاراته په وزن برابرې ویناوې دې چې د یوې خبرې د ټینګار او بېکلا لپاره په خبرو کې ویل کېږي او د تولنې د تجربو زیږنده وي. په متن سره د یوې تولنې فکرونه او د دونه له یوې نسل څخه بل ته او له یوه ولس څخه بل ولس ته لېړوکل کېږي او د خبرو بېکلا پرې زیا تېږي او پر مخا منځ لورې سملالسه اغږه کوي. په خالکو کې مشهوره ده چې په هر متل کې د یووه کتاب مفهوم پروت دی:

(څه چې کړي هغه به رېږي)

نړۍ د یېټي مثال لري او د انسان تولې پهاري او کړه وړه د تخم په خېر دي. انسان چې په دنیا کې هرڅه کوي او هر چاره چې سر ته رسوي هرو مرو به د خپلوكړو پایله تر لاسه کړي. که یې نبهد کړي وي، نو نبهد به تړي اخلي او که یې بد کړي وي نو بد حاصل به تړي اخلي.

ښيونکي ته لارښوونې:

متن وولو!

د متلنون په هکله د زده کونکو له سويي سره سم معلومات درکو!
له زده کونکو خنده و غواړه چې متلونه و اوسي.

د زده کونکو فعالیتونه:

۱. متن په چوپتیا سره وولو!

۲. په لاندي جملو کي متل په نښه کوئي او بيا يې په کتابجو کي ولیکي.

په یوه ګل نه پسرلى کېږي.

کوبې بارتر منزله نه رسېږي.

دا اوبيو خاځکي باران جوړوي.

۳. لاندي متلونه ولوئ او مطلب يې په خپلو کتابجو کي ولیکي:

خدايه لوی مې کړي لوېي رامه کړي.

له لوېي مر شد خود منت دارو مه خوره.

د ورغوړي تناکه مرغله ده.

اول سلام پسې کلام

لارزونه:

ایا زده کونکي متن سم لو سنتلي شي؟

دمتل په معنا او مفهوم پوړ شول؟

دمتل په هکله خپل معلومات وړاندې کولې شي؟

کونکي دنده:

که غر لوړ دی په سريې لارده) یعنې شد؟ مطلب يې په خپلو کتابجو کي ولیکي.

څوارلس مولست

څېه (هېجا - سپلاب)

موخه: متن لوسټل، لیکل، د څې په معنا او مفهوم پوهېدل دي.

هڅوونکي پوبنتني:

﴿ ويلی شئ چې چېه یا هجا خدته اوي؟
آيا تاسې کومه کلمه په څو اوولي شئ؟

څېه، هېجا یا سپلاب د اوازونو دېند نېت له منځي ديو په کلمې یېولو ته هېجا وایي. ديو په کلمې دڅو شمېر د همفې کلمې د غړو نو په شمېر پورې پېړل دي. لکه په لاندې کلمو کې مثالونو ته چېرشي.

پښتنه - دري برخني يعني پښ / تا انه درې څېه لري، (بزګر) - دوپه برخني يعني برگر دوپه څېه لري
بنن - یوډه برخه يعني یوډه څېله لري.

لندي متن ولولى! هغه کلمو ته چېر شئ چې کربنه وراندې پېستل شوې ده. تاسو یې هېجا کړي!
نن زلمي او دده خور ملالۍ دښتونځي د ادارې په لارښونه ګه کار وکړ. له نورو زده کورونکو سره یې دښتونځي چاپېریاں او تولکي پاک کړول.
وواو په پاي کې ېې خپل بښتونځي پاک او سوتره کې، دزمي او ملاي، دا کاره پر خوبنې شو. کله چې دوی له کار خځه وزځار شوول او پېرته کورته راغل، نو داکيسه ېې خپلې موړ او پیلار ته وکړو.
پلار ېې هغوي تهه وویل: پچيانو دا هېرنې به کار دی موږ بايد خپل کور، کلې، بښتونځي او خپل هېواد د متوريه زور پاک او سو تره وساتو او هڅه وکړو چې د کور کلې او هېواد په سمسورتیا کې په ګډه نه ستړې کېډونکې هلې ځالې وکړو چې زموږ و پجاو هېواد بیا ودان او سمسورشی او زموږ خلک له بد بختي، څخه وړغورل شي.

لارښوونکۍ نه

بیوونکی دی متن په لوړه اواز ولوی.
نهسوونکی دی دخنی په اړه معموله مات و

کی دیزدہ کونکی وہ خوی چی دکلمو هیجاوی مستق او تمرین کری

دروده نور و نو عصاییویه

شیخی و شیعی و شیعی و شیعی و شیعی و شیعی

مسن ولوی

٢٣٦

ارزویه:

کی کی دی یہ خلیل چھپو گا اور میرے کتابخانے کی طرف ہو گا۔

لأنه ينكر دينه ويشتمل على مخالفة أحكامه الشرعية

This image shows a vertical strip of five rectangular panels, each containing a different Persian word or phrase, all enclosed in decorative frames. The panels are arranged vertically from top to bottom. The words are: 1. دان (Dān) - Knowledge; 2. بُن (Būn) - Birth; 3. نایست (Nāyest) - Not; 4. سیمین (Sīmīn) - Thirty; 5. شبلی (Shabli) - Shallow.

پېنځلسم لوسټ

بشر د وسټي

موخه: د متن لوستل، لیکل او د بېشر د وسټي په مفهوم پوهېدل دي.

هڅوونکي پوبنتني:

﴿ ويلى شئ چې، بشر د وسټي څمته واي؟
﴿ ایا تاسې له ېږي وزلو سره د خپل توان په اندازه مرسته کوي؟ او ولې؟

خزنه چې انسان په ټولنیز چاپېریال کې او سېبېي او په کلېيو، بانه او نبارونوکې روند کړو یې بايد په ټولو چارو کې له یو بل سره، همکاري او مرسته و کړي. دستور او کړ او ونو په خخت کې خوا خوبې ولري، که چېږي یو ناروغه و نښې هغه یايد سعدلاسه رو غتونن تهه ورسوی. که درملو د اخیستولو پیسېي ورسه نهه وي، د خپل وس او توان په اندازه دې نعدي پیسېي ورکړي. همد اراز د خپلو خپلوا نو او ګوانه یانو د حال او احوال خخمه ځان خبرو ی او په ټړه مینیه دې ترپه دروغ ناروغه پوبنتنه و کړي. یه کشرانو دې شفقت او رحم کړي او د مسٹرانو درناؤ دې خپله انساني دنده و بولی، ځرنګه چې مورب انساناں یو، دا دانسانیت دنده ده چې دنې، د ټولو انساناو سره مینه خپله بشري فريضه و بولو.

هر انسان دقدر او درناؤ وي وړي. ناپو هو کسانو ته دسمې لاري لارښونه و کړو. د غېج اخیستو یه ځای د بختښې رو جيده یه ځان کې وروزو، ځکه چې اصلې خوبښي او نیکمغرۍ په بختښه کې ده نه په غېج اخیستولو کې. له هر انسان سره بايد یه خوبړو الفاظو خېږي و کړو.

د خپل بدنه په وينه او رکونو کې انسان دوستي وروزو، ځکه داد انسانیت تر تولو غوره مقام دی. د انسان ژوند یوازې دې لپاره نهه دې چې خپل ځان سوکاله کړي، بلکې دنورو سوکالې ته هم په ټې ارزښت قايل شې، لنهه دا چې د انسانیت او بشر دوستي له خپل همنوچ سره د زړه له کومې خواخوبې ده، موږ بايد د تول بشر بت یه غم او بسادی، کې خپل ځان شریک و بولو، دا ځکه چې له نورو سره مښه د خپل ځان سره د مینې او محبت معنا لري.

ښوونکي ته لارښونې:

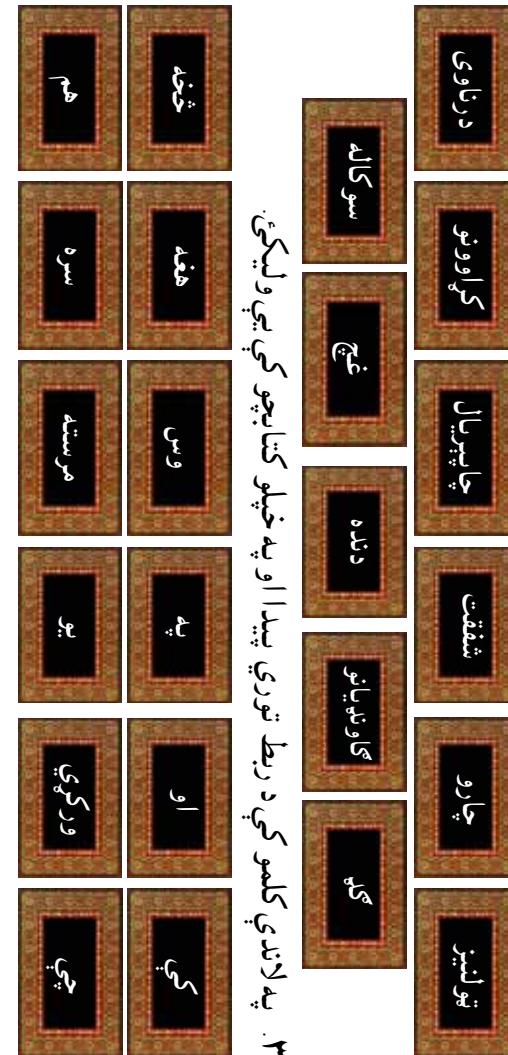
ګردا!

متن ولد!

نوي کلمي پر تختنه ويکه او معنا بې چو!
په زده کورونکو باندې دهمن خو جملې املاء ويکه!

درزده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دې متنه دې بل په مرسته به چوستیا سره ولوی.
۲. دلاندي کلمو کي مترادف له ياده په خپلو کتابچو کې ويکي!

۳. په لاندي کلمو کي د ربط توري پيدا او په خپلو کتابچو کې بې ويکي.

۴. په خپلو کتابچو کي لاندي قوسونه په مناسبو کلمو د کړئ.

الف: هر انسان دقدر او درنارۍ وو ..... (دی، دی، دی)

ب: له هر انسان سره په کړو وړو کې په خپلو الفاظو خبرې ..... (وکړو، کول)

ازونه:

ایازده کورونکي متنه سام لوستلي شي؟
دېشر دوستي په معنا او مفهوم پوه شوي او خبرې کولی شي؟

دسترادفو کلمو هم معنا بې له ياده پیدا شوي؟
په درکول شو یو کلمو کې بې د ربط توري په ګوته کړل؟

کورني دنده:
دېشر دوستي په هکله په خپلو کتابچو کې څو کربنې ويکي!
۳۰

آزادی

موخنه د شعر لوستل، لیکل او د آزادی په هکله معلومات ورکول او د نویيو کلمو
په معنا پوهېدل دي.

هڅرونکي پښتنې:

﴿ تاسې د آزادی، په معنا او مفهوم پوهېږي؟
﴿ آياد آزادی، په هکله څه ولی شی؟

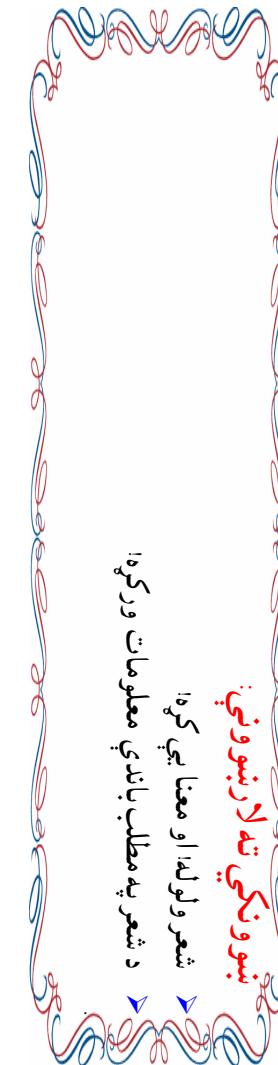
په شری، کې پښه یه زه آزاد فقیر
نه وریښمو کې چنځي غونډي اسپر
په خامتا کې ھر آزاد نبندی سل ځله له غلامه چې لباس یې وي حریر
د وړغنو په کېږدي کې که آزادیم
په قفس کې د سرو زرو وي زهیږ
په ویباره کې مرغډه حالمه کې خوبن وي
چې مرغان په هسو وا ویتم چرګ په ځمکه راته یاد د اسارت شې بد تاشیږ
همیشه اسپر مرغه دی خورل شوی او بنکې یې بالښت د خان او میر
له لیندی، د اسارتنه چې څوک خلاص شي
بې وزره په هسلوا خې لکه تیر

(ګل پاچا ألغت)

بنوونکی ته لارښوونې:

شعر و لو لمه او معنا بېړ کړه!

د شعر یه مطلب باندي معلومات ورکړه!

د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دی شعر و لو لي.

۲. زده کورونکي دی د لوستل شوي شعر مطلب یه خپلو کتابچو کې په تړ وړوي.

۳. لغتونه او معناګاني:

فقیر - غریب

اسپیر - بندی

حر - آزاد

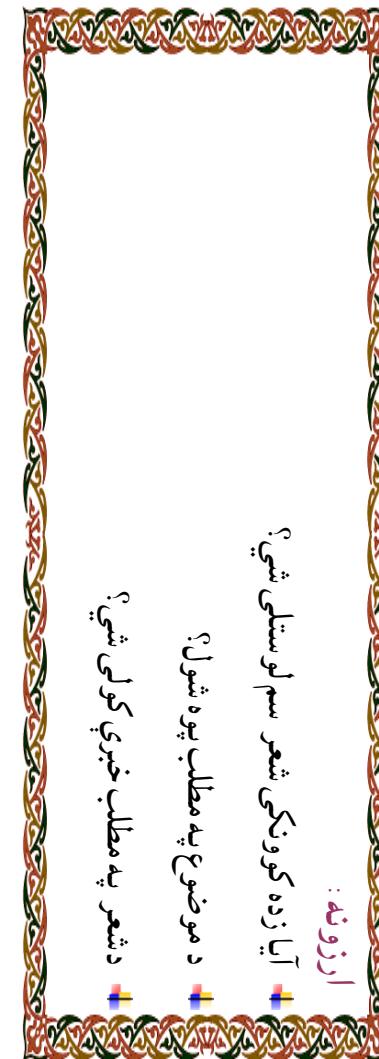
زهير - ناتوانه

ازونه:

آیا زده کورونکي شعر سم لو سنتلی شي؟

د موضوع یه مطلب پو ه شول؟

د شعر یه مطلب خبرې کولی شي؟

کورنې دنده:

زده کورونکي دی لاندې کلمې یه خپلو کتابچو کې په جملو کې وکاروی.

(اسپیر - ویجاوه - اسارت - زهير - تاشر - حریر)

اولسم لوست

د نومونو جوره بنت (ساده نوم)

موخه: د متن سم لوستل، لیکل د ساده نوم بیترنل او یه جملو کی بی کارول دی.

هخوونکې پېبنتىپ:

- ◀ ساده نوم خەدول نوم تەوابىي؟
- ◀ كولى شى چى خۇ ساده نومونە ووابىي؟

ساده نوم: هعده دى چى لە يىرى واحدى كلمى خىخە جورە شىوى وي لىكە:

كتاب، قلم، زره، خندان.

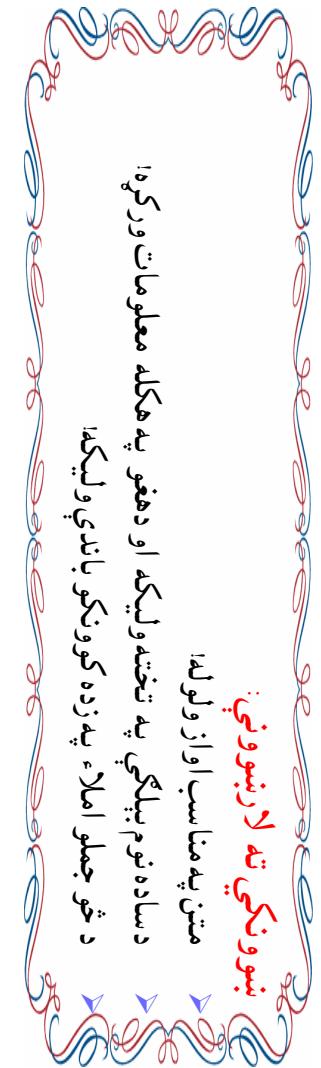
لاندى متن ولولى! هعده ساده نومونە چى كرنبە ورلاندى اىستىل شىپى دە يەخپلۇ
كتابچو كې بىي ولىكى.

پەكلى كې ژوند

يە اووه يى كى د كلى باغونە بىكلى او خوندوري مېپۈ لرى بىرالى د رخصتىپ يە
ورخو كى لە خپل پىلار سەكلى تەھىي، هلتە يە خپل بەن كى لە پىلار سەكار كوي.
دراتىڭ يە وخت كى دخپلى مورلىپارە: منى، ناك او زىد آلو راوري.
يە كلىو كې ژوند خوند كوي. حىمددكلى چايپىرلەل سەمسور وي او دخلاكە كىنە گۈنە
هم زياتە نە وى باغونە او شىنە چەعنونە يېكى وي. لىشتى اوچىنىپ ھرى خواتە بهىرى
چى انسان بى لەلىدۇ خىخە خوند اخلى. يە كلىو كې بىسحى لە خپلۇ مېپۇنۇ سەرەد
كرنى پەچارو كې پورە مرستە كوي.

ښونکي ته لارښوونې:

د څو جملو املاء په زده کورونکو باندې ولیکما!
د ساده نوم بېلګې په تخته وليکه او د هغرو په هکله معلومات ورکړو!

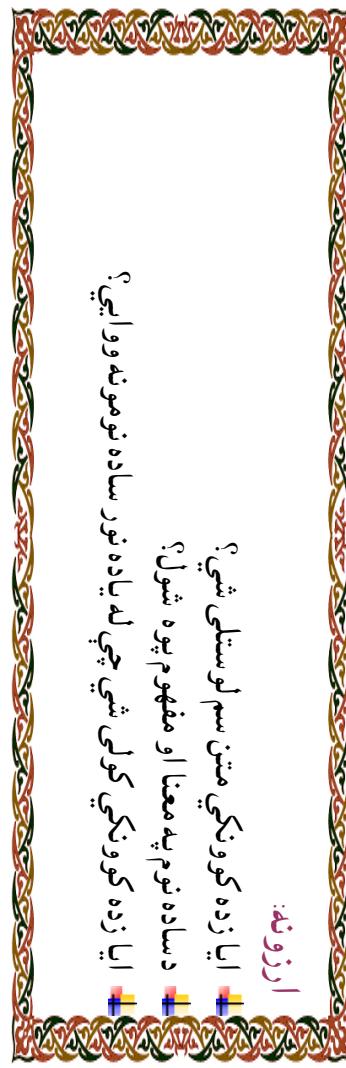
د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. متن د یوبيل په مرسته په چوپتیا ولوی!
۲. لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې په جملو کې وکاروی!
۳. لاندې شعر ولوی، بیاپی په خپلو کتابچو کې وليکي اوتر ساده نومونه لاندې بې کربنه وکاربئ
دغrib کاله ماشوم دی هر هلاک یو خل وهلى
نازېپ هیتې نهدي ليدلى په زړه اکورته راغلی
چا اخیستې غږېکي نهدي له سپیرو خاورونه کله
کور او کلې کې قدره خوار او زار دی او سپدلي
کل پاچا الفت

۴. د لوستل شوي شعر مطلب په خپلو کتابچو کې په نشر ولیکي!

ازونه:

- ایا زده کورونکي متن سم لوسنې شی؟
د ساده نوم په معنا او مفهوم پوره شول؟
ایا زده کورونکي کولې شي چې له یاده نور ساده نومونه وړ ایې؟

کورنۍ دنده:

زده کورونکي دې په خپلو کتابچو کې څو ساده نومونه وليکي، بیاپی په جملو کې وکاروی.

اتلسیم لوست

گیدرہ

موخه: ددی کیسپی لوستل او لیکل، او دکیسپی په مفهوم پر ھپدل دي.

ھخورونکی پوښتني:

﴿ تاسپي د گیدرہ په هکله کیسپی او ریدلی دي؟
دھر کار د پیل لپاره تاسپي د هغه پايله په پام کې نیسي؟

یوره گیدرہ په یووه غره کي او سپیده، دی هيله درلووہ
چې یوره ورځ باځ تند انګورو د خوره لو پیاره لاره شسي.
ددی هیلی د یوره کولو لپاره له غره چخه د باځ په لور
را روانه شوه. سپهار مهال په تیاره کې باځ تنه
راور سپیده. باځوان له باځ چخه د پر جگ دیووال ددی
لپاره را تاوکری و چې باځ یې له خالکو او خارو یوو چخه

خوندی یاتې وي.
گیدرہ تر باځ چاپرہ و گر چپدہ. غوښتل یې چې له دیووال چخه باځ تنه او روي. خرو
په دی کار بزیالي نه شو. په پای کې په دیووال په بیخت کې یو سوری ولید چې
دی سوری چخه باځوان خنیل باځ او به کاوه.
گیدرہ له دی سوری چخه په پېر زحمت باځ تنه تنوته. کله چې یې باځ کې
دانګوره خوره ند و پېږي په تاک کې ولید. له خوبنې، نه یې تپوره ورته و وهل او پې
خوره لو یې پیل و کردو مره انګور یې و خوره چې له خنلي خنیپی چخه یې د اوږو
مشک جوره کړ.

د سپهار زنا خپرہ شو. گیدرہ په غورښتل چې له راغلی سوری چخه په پرته و وحی
خرو دو مره انګور یې خوره په چې به چاره نشته، بې له دی چې په پرته و پېښه ناممکن شوی وو. له
خان سره یې وولیل چې په تو لو خایرنو خپری کړې، باځوان له خنیل سپی سره
دسپهار لمړ خنپی وړ انګې په تو لو خایرنو خپری کړې، باځوان له خنیل سپی سره
باځ ته را روان شو. کله چې باځ ته را ورسپد د باځ دروازه یې خلاصه کړه. گوري
چې گیدرہ باځ ته راغلی، سپی چې گیدرہ ولیده نو ورمنه یې کړي او په گیدرې
بې حملې پیل کړي او له پېښوی وغور خوره. گیدرې دژوند په ورو سپیو شیبو کې

داسې وویل: کاشکی مې لومړۍ د وتلو لار سنجولې واي او بیا باځته نتوټي واي
که مې لومړۍ دا فکر کړي واي اوس به دا کار نه را باندي کيده.

ښرونکي ته لارښونې:

دېمتن د مطلب په هکله معلومات ورکړه!
ښرونکي دی له زده کورنکو څنډ وغواړي چې د کيسې په مطلب دی خبرې وکړي.

د زده کورنکو فعالیتونه:

۱. زده کورنکي دې د یو بل په مرسته کيسې يه چو پیتا سره ولوړي.
۲. دلاندي متراڊفو کلمو هم معنا له چو کات خنډه پیدا او په خپلو کتابچو کې بې د کلمو تر
خنګه ولیکي.

محفوظ - اميد - لازه سنجول - بد - د اوږدو راوړلو

ظرف چې ڙي هم ورتنه وايي.

الف: هيله —————	ح: خوندي —————
ب: مشک —————	ج: لونډي —————

۳. دمتن اصلی مطلب په لاندې جملو کې وښې.

الف: په پر تکلیف سره د ګيردې تنوتل سوری ته

ب: له سوري څنډ بېرته وتل د ګيردې لپاره نا شنونی کار و.

ج: لومړۍ باید سې د کار انجام نسه و سنجوړي بیا هعده کار وکړي.

الف: غوښتل ————— چې له دپوا ال خنډه باځ ته اوږي.	ب: له دې سوری څنډ وتل ————— نا ممکن شووي وو.
ج: له غره څنډ د باځ په لورا ————— شووه.	د: که لومړۍ مې دا فکر کړي واي، اوس به په دې سرنوشت نه دوم اختمه شوې.

ارزوونه:

زده کورنکي متن سم لوستلي شي؟

آيادو د کيسې په اصلی مطلب پووه شول؟

آيادمتراڊفو کلمو هم معنا بې له چو کات خنډه پیدا کړه؟

کورنې دنده:
په خپلو کتابچو کې د لوستل شوې کيسې مطلب په څو کربنو کې ولیکي!

نوسلسم لوست مرکب نوم

موخه د متن سم لوستل، لیکل، د مرکب نوم بېرىنىد او يە جملو كى يې كارول دى.

ەخۇرۇكى پۈبىتى:

- د مرکب نوم پە هەكلە مەعلومات لرى؟
- لم تاسو خەنە پەدى ھەكلە خۆك مەشال وىلى شىي؟

مرکب نوم: ھۇمە دى چىپى لە دوو خپلواڭو كەلە خەنە جورە شۇرى وي لىكە: كتابتون، پەھارپايانە، سېپىن بولىدك، جلال آباد، نۇرى بىبار، گەڭخانە، پەكتىيا كوتى، ميدان بىبار.

پەلاندى جەملو كى ھەفو كەلمۇتە چىرىشى چې كەربىنە ترى لاندى يىستىل شۇرى دە.

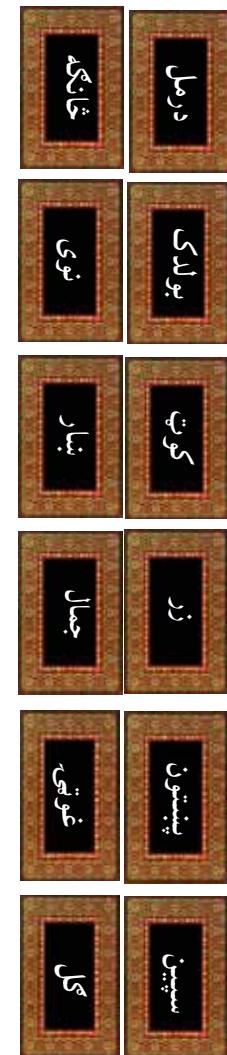
- د يېلىخ بېرىھەنتون بىرنسكلى كەتابتون لرى.
  - سېپىن بولىدك د كەندەھار پە ولايت كى دى.
  - پە جلال آباد كى د نارنجىو وىنى ھېرى دى.
  - زما و دور پەنۇرى بىبار كى اوسىپىي.
  - د حىيىب كورپە گەڭخانە كى دى.
  - پەھارپايانەد بىر بوجىي نوم دى.
- پە پورتىبىو جەملو كى (مۇزار شەرىف، سېپىن بولىدك، جلال آباد، نۇرى بىبار، گەڭخانە او پەھارپايانە)
مرکب نوم موئىندى.

ښیونکي ته لارښوونې:

- ▷ متن وولله او د مرکب نوم به هکله معلومات ورکړه!
▷ د هر ګروپ زده کورنکي و هخوري چې به خپلو ګروپونو کي نور مرکب نومونه بیدا
▷ کوي او ییا دې هر ګروپ خپل مرکب نومونه په تختنه ولیکي.

د زده کورنکو فعالیتونه:

۱. زده کورنکي دی متن ولولي.
۲. جملې دې ولولي او مرکب نومونه دې په کې په ګوته کړي او ییا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
- زړانګه زما د ماما لور ده.
- بادام ګکل د ماین لټوونکو په دفتر کې دنده لري.
- سره منځه یو ډول نارو غني ده.
۳. لاندې مرکب نومونه په جملو کې وکاروئ.
  - میرویس میدان - بریکوتې
  - زرغون نبار - سپین غر

ارزوونه:

- آیا زده کورنکو مرکب نوم و پیش انده؟
+ د مرکب نوم نوری پېلکي له یاده و پیلې شي؟
+ په جملو کې په مرکب نومونه و پیش اندل؟
+ د چوکاتونو له ورکول شدو کلمو ځنځدي هرک ب نومونه جوړ کړي شول؟
+ کورنکي دنده:
لاندې مرکب نومونه په جملو کې وکاروئ!
(سپین ګکل، ګکل غږتې، وزیر اکبر خان، میوند وات)

شلم لو سست

اشر (ګله کار)

موخنه: د متن سم لو ستل، لیکل اود ګله کار د ګتني په ارزښت پوهېدل دي.

څخوونکي پوربنتني:

- ﴿ آيا کله مو په ګډو کارونو کي برخه اخنيستي ده. ﴾
- ﴿ ويلى شئي چې ګله کار خه ګتني لري. ﴾

سباوون د ځپلي درې جريه ځمکي د کړلو
لپاره په پړيشان و، ځکه د کروندې مهال
په تېرپدو و، ځمکه ېي په ځپله نه شوہ
کېرلې نسرو د خپلایي مساندېنې
(توريکي)، سره ېي په مشوره وکړه هغې
ورته ووليل چې د کلې ځوانان ورته په اشتر
وغواړه سباوون هم د خپلېي ماندېنې خېږه
ومنله او د کلې زلمیان ېي د جمعوي په وړۍ
د اشتر لپاره را وغوبنېتيل سباوون نسرو
ځلماڼو سره سهار وختي د ځمکي په اړولو پیل وکړه ترغرمي پورې ېي په ځمکه
واړوله، پتې او پورې ېي جوړي کړي. توريکي د غرمي لپاره نښه خوندوروه بنبوروا
پخه کړي وه. د کلې ځلماڼو په ګله سره دووهي وځوړه او د مازیګر تر لمانځه
پورې ېي په پټې په کي راز راز سابد وکړل.
سباوون د توريکي له مشورې خنده په خنوښ و د شېړي چې سباوون او
ماشومان ېي د سترخوان تهد دووهي خوره لو پاره کېښیاستل، سباوون خپلو ماشومانو
ته ووليل (ګله کار زموږ یو په بربند دی. زه یوازې وم، ځمکه مې نه اوړولې شوہ او
نه کړلې) خو ګاونه یانو را سره هرسنته وکړه. زه به په خپله هم د ګاونډه یانو په
اشرونو کي هرودو برخه اخلم. د ده زامنو هم ووليل کله چې ځو انان شسو و نو موږ به
هم له خپلو ګاونه یانو سره په کارونو کي برخه وانځو.

بنورنکي ته لارښوونې:
بنورنکي دې متن وولوي او د درس مطلب دي له زده کورونکو څخه و پښتني.

بنورنکي دې اشر د ګټو په هکله معلومات ورکړي.

د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دي د ګډه کارد ګټو په هکله خبرې وکړي.
۲. زده کورونکي دي نوې کلمې په جملو کې وکارووي.
۳. لاندې نیمېګړي جملې په مناسبو کلمو سره په خپلو کتابچو کې بشپړي کړي.
سباړون د خپلې درې جزئه ځمکۍ د کولو له پاره ډېر ——— ته را وغښتل.
سباړون د کلې ځلمايان د جمعي په وړخ ——— ته را وغښتل.
۴. لاندې کلمې په کتابچو کې ولیکۍ او بیا د ساده نومونو لاندې ګربنه و کابوئ.
سباړون- ځمکۍ- کلې- خوبن- ځوانانو- کار- مرسته- اشر.

ارزوونه:

- + آیازده کورونکي متن سم لوستلي شي؟
- + زده کورونکو د ګډه کارد ارزښت او ګټې په هکله پوهه ترلاسه کړو؟
- + آیازده کورونکي کولی شي چې د ګډه کار په ارزښت خبرې وکړي؟
کې پې ترسو کړي وي، څوکربنې ولیکي.

کورنې دنده:

میر و شستہ ملوست

سیدنگ
دکتر

موخنه: د متن سم لوستل، لیکل او د کونې د سیندید یه هکله معلومات ورکول دي.

طہرانی پریس

ویلی شئ چې له دی سیند خنډ خالک کومې هکتی ترلاسه کوي؟

د کونه سیند د هندوکش له غرونو خنده سر چپنه اخلي. د چترال له خوا د بريکويت په سيمه کي کونه ته دا خلپري او له دي خايد د شېگل او اسمار پير لاره د دنگو دنگو غرونو يه منځ کي له دم کلې يا اسعد آباد خنده تېر او مخ پر جلال آباد بهپري. له دغه سيند سره د کامدیش او پیچ درې سیند ونه هم یو خاى شوي دي. د کونه د زراتي څمکو پير خروبلو سر پېره کونه ته يې ځانګړې نېټکلا ورخښې

६

په ډي سیند کي ډول ډول کبان او په شکو کي یې د سرو او سینو زرو ڈري شته،
چي ډلي ډلي نېکارياد کبانو نیولو او زلټونکي د زرو یه رانو نه ولو یسي
ورځي. دا سیند د بربندا نولید او د محمدزاد خروږلو لپاره هېږي او به او
دندونو جوړولو لپاره مناسب ځایونه لري.

ښوونکي ته لارښونې:

د ګونړ سیند په هکله دې معلومات ورکړي.

نوی کلمې دې د تختې پر منځ ولیکي او معنا دې بې کړي.

دردہ کونکو فعالیتونه:

۱. متن په چوپتیا سره ولوټ!
پیل شروع کیان ماهیان پنکلا
بنایست
۲. نوی کلمې په جملو کې وکاروئ.
دکونې سیند هندوکش له غرونو خنده ————— کېږي.
۳. دلاندې جملو تشن ځایونه په مناسبو کلمو سره په خپلو کتابچو کې بشپړ کړي.
دکونې سیند ډېر لري.

ارزوونه:

- زده کورونکي متن سم لوستلي شي؟
آیا د متن د مطلب په هکله خبرې کولې شي؟
- دنویو کلمو په معنا پوهه شووي دي. او نوی کلمې په جملو کې کارولې شي؟
دکونې سیند په هکله هغه څې مو زده کړل، په خپلو کتابچو کې خو کربنې ويکۍ!

کورني دنده:

دوه و پیشتم لوسٹ

مشتق نوم

ھخرونکي پېشتىنى:

- ﴿ آيا تاسو د مشتق نوم اوريدلى دى؟
- ﴿ مشتق نوم خەدول نوم تەوايى؟
- ﴿ كولى شئى چې د مشتق نوم بېلگى ووايى؟

مۇخە: د متن سىم لوستىل، لىكىل، د مشتق نوم پېزىندىل او پە جەملو كىپى يې كارول دى.

مشتق نوم: ھەمدى چى لە يۈي رىبىنى سىرە مختارى يَا ورستارى ونبىلى او نوي
كلمىپ ترى جورە پىشى يَا مشتق يَا جورە شىۋى نوم، د يۈي خپلىو أكى (مىستقلى)
رىبىنى سىرە لاحقى او سابقى يە ئىنبىلولو جورە بېرى لىكە: د (روغتىيا) مشتق نوم د
يۈي مىستقلىپ رىبىنى (روغ) او (تىا) ورستارى خەندە جورە شىۋى دى.
د (راتىگ) مشتق نوم د (را) سابقى او د (تىك) رىبىنى خەندە جورە شىۋى دى.
لەندىپ جىملەپ ولولى او ھەعۇ كلمۇ تەپام و كۈرى تىركومو كلمۇ لەندىپ چې كىربىنى كېنىل
شىۋى ده.

- زما خورخەد نازوغىد ده.

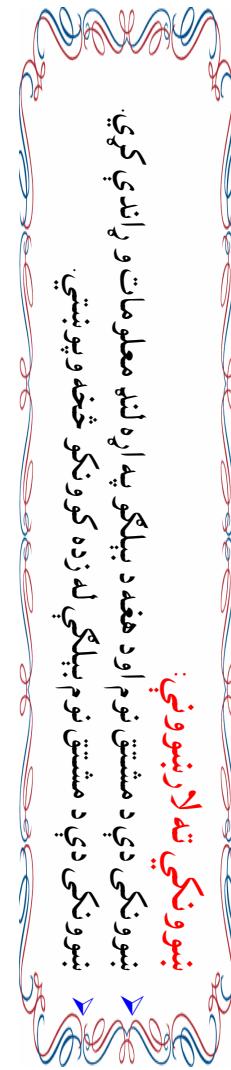
- يېغۇنگى د بېرۇنچىي پەميدان كى زە كۈونكۈ تەۋينا كوي.

- د تۈرگىل پىلار د تىساجى يە فايرىكە كى كارگى دى.

يە يۈرتىپ كەمۇ كىپى (خورخە، زىڭر، كارگىر، مشتق نومونە دى چىپ د يۈرى
رىبىنى خەندە مختارى او ورستارى و يە ئىنبىلولو سىرە جورە شىۋى دى. پە لەندىپ توھەك:
1. د (خورخە) مشتق نوم چىپ د (خور) درىبىنى او د (خە) لاحقى يە يۇ خائى كىيدو سىرە جورە
شىۋى دى.
2. د (زىڭر) مشتق نوم د (بېرۇنچىي) د رىبىنى او د (گىر) د لاحقى يە ئىنبىلولو سىرە جورە شىۋى دى.
3. د (كارگىر) مشتق نوم د (كار) د رىبىنى او د (گىر) د لاحقى يَا ورستارى خەندە جورە شىۋى دى.

بیرونکی تهارنبوونی:

بنورونکی دې د مشتقت نوم اود ھەندە پىلەگو يەارە لەنە مەعلومات و راندى كۆي.

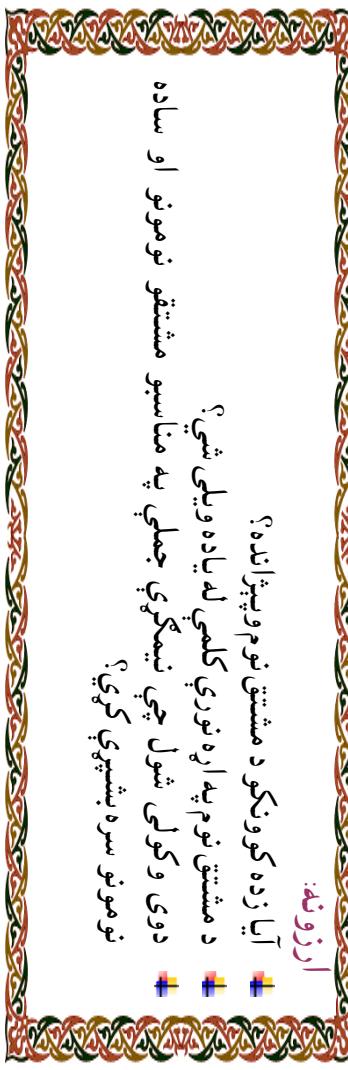

د زدە كۈرونكى فعالىتىونى:

١. زدە كۈرونكى دې متن و لولى.
٢. دلاندى جەملە نىش خاپىن لىپارە يە قوسۇنۇ كى سادە نۇمۇنە او مەشتقت نۇمۇنە دەرىكەل شەري دىي. تاسىي لە دى كەلمۇ خەخىدە يۈرە مناسىبە كەلمە پىدا او جەملە و راباندى بىشىپە كۆي.
- دكتاب، كتابدار باغ، باغوان ھەل، گەلەنى.
- دكتابتون بايد پە خېل و خت و دروپل شى.
- بايد كەتا بۇنە تاڭلى خاي كى كېبىرى.
- د نۇپىيە سانلىو او دەڭلەنۈپە كەلۋېنىپە پۇھىرى.
- كى زىڭا زىڭ كەلەن او فۇنى و يى.
- يە سانتەدەر مەھارت خۇارىي.
- د ژمىي پە مۇسما كى ھەلەن يە كىپنۈل او ساتال كېبىي.
٣. لاندى متن و لولى او پەدى كى مەشتقت نۇمۇنە پىدا او يە خېلپۇ كەباچۇر كى بېي ولىكى. افغانستان يۇ غۇرنى ھېۋاد دى. دا بىشكى ھېۋاد دۇنوا او غۇرۇنۇ دەرلۇ لە كېبلە بىنە هوالرى. دىي وطن لە هەرى سىيىمە خەخە راز راز عالىي او مەبوبى لاس تە رائىي. يە افغانستان كى دەولە دەول طبى بۇتىي شەنە كېبىي.

ازونە:

- آيا زدە كۈرونكى دە مشتقت نۇم و پېزىزىندە؟
- د مشتقت نۇم يەارە ئورىي كەلمىي لە يادە و يلى شىي؟
- د دوى و كولى شۇول چې ئىيمىرى كەلمىي پە مناسىبۇ مەشتقۇ نۇمۇنۇ او سادە
- نۇمۇنۇ سەرە بىشىپە كەرى؟

كورنى دندە:

- دا لاندى د مشتقت دۇمۇنۇ رىتىپى او لاحقى سەرە بىلى كۆي او يە خەپلۇ كەتا بېچو كى بېي ولىكى او بىيا يېپى يە جەملە كېي و كاروئى.
- (بىسكارىي، سىيلاڭىان، لوگرى)

درویشتم لوست

موزیم

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د موزیم په معنا او مفهوم پوهیل او د موزیم د لرغونو آثارو د ارزښت په هکله معلومات ورکول دي.

هڅوونکي پېښتني:

- ﴿ موزیم کوم ځای ته وايي؟ ﴾
- ﴿ تاسي کلمه موزیم لیدلی دي؟ ﴾
- ﴿ هلتنه مو څډ شي لیدلی دي؟ ﴾

موزیم هغه ځای ته وايي چې د یوه هپواد ارزښتناک او د ډېر و زمانو لرغونی آثار په کې ساتل کېږي چې له یوه ځایه بل ځای تند لېږدلو وړ وي د تېر و زمانو د خالکو له خوا هضمه جسوره شسوي شسیان چې د انوسنسلو، کارولو، خورلو، او سپدلو او لمانڅلوا لپاره یې جوړه کړي وي د تاریخي یا لرغونو آثارو یې نامه یادېږي.

زمونه ګران هپواد افغانستان د نړۍ، یو خورا لرغونی هپواد دی او ډېر لرغونی او زوره تاریخ لري. تر اسلام د منځه په دې خاوره کې نور مذهبونه او اديان لکه: زردشتی او بودا یې رواج وو. د دې مذهبونو زیات آثار او سه پورې زموزن په هپواد کې موندل کېږي. لرغونی آثار د ډیو هپواد تاریخ د یوه سند ځیښت او ارزښت لري. د نړۍ، خلک د خپلوا تاریخي آثارو قدر کوي. موزیم د تاریخي پېښو او واقعاتو د معلومولو او اړکل لپاره یوه غوره وسیله ده. او د تېر وخت د ژوند بهه، دود او د ستور په اړکه کوي.

په افغانستان کې د هپواد د لرغونو آثارو د ساتلوا په خاطر یو موزیم د کابلښار په دارالامان کې موقعيت لري. دا موزیم په آسیا کې له مشهورو موزیمونو ځنځه ټهيل کېږي. لازمه ده چې موبن د موزیم په ارزښت و پوهېږو او په هغه کې د موجودو لرغونو آثارو سانته وکړو.

بیوونکی له لارښوونې:

متن دې ولوي.

د موزیم د ارزښت په هکله دی معلومات ورکړي.

له زده کورونکو څخه دې وغواړي چې د موزیم د ارزښت په هکله خبرې وکړي.

د متن څو جملې دې په زده کورونکو باندې ولېکي.

درزه کورونکو فعالیتونه:

۱. متن دې ولوي.
۲. لاندې کلمې په کتابچو کې ولېکي! یا د صفت تر کلمو لاندې کربنده وکابې.
(ګران، پیر، هبواډ، ارزښت، قدر، غوره، آثارو، مشهورو).
۳. د لاندې کلمو، ضد پیدا او په خپلو کتابچو کې یې ولېکي!
الف: زور
ج: نیات
د: قدر
۴. پېښتنې:
موزیم کوم ځای ته وايې؟ څو اب یې کتابچو کې ولېکي.
هـ. لاندې جملې په کتابچو کې ولېکي! یا یې تشن ځایونه په مناسبو کلمو سره بشپړ کړي!
الف: د کابل موزیم هېر ————— اثادرلودل.
بـ: زموږ ————— هېواد افغانستان د ————— یو خورا الرغونی هېواد دی.

ارزوونه:

- + زده کورونکي متن سم لوستلی شي؟
+ د موزیم په هکله پې پوهه ترلاسه کړو؟
+ آیا زده کورونکي د موزیم او د هغه د ارزښت په هکله خبرې کولی شي؟
+ په ورکړل شوو کلمو کې یې د صفت کلمې پیدا کړي؟
+ د متضادو کلمو ضد یې پیدا کړي؟

کورنۍ دنده:

زده کورونکي دې د موزیم د ارزښت په اړه په خپلو کتابچو کې څو کېښې ولېکي.

څلر ويشنتم لوست

د بُست کلا

موخه: د متن سم لوستن، لیکل، دُبُست د کلا په هکله معلومات ورکول دي.

هخونکي پښتني:

﴿ خوک ويلى شي چې د بُست کلا په کوم خاى کې ده؟
﴿ ستاسو په فکر د بُست کلا به کومو بادشاها نو جوړه کړي وي؟

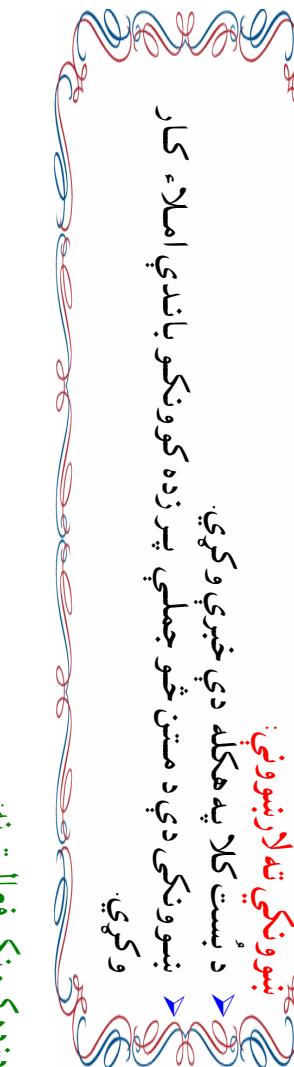

وايچې غزنوي پادشاها ن به په ژمي کې د هلمند بُست ته تلل. په بُست کې يوه غوننه وي. د دې غوننه، پر سر غزنوی پادشاها نو يوه لویه او بُنكلي کلا جوړه کړي وه چې څلورو خواوو ته يې لوی لوی بر جونه در لودل. د دې غوننه، په لمن کې بازار، کاروان سرايونه، حمامونه او لوی جوماتونه جوړه شوې وو. خواوس هغه بُنكلي نبار ور ان دی ځکه دا نبار چنګېز او تیمور و سوحاوه. چې او س د بُست د نبار بیو احې يوه دروازه آباده پاتې ده چې پنهانه ويښت هتره او پد والی لري. ده. چې شته والي يې زموږ په تاریخي آثارو کې شمېرل کېږي.

نو لازمه ده چې مسوب د خپل ګران هېږاد افغانستان په زړه پورې تاریخي آثار د زړه له کومې خوندي و ساتو او هېچا تهدا اجزاء ورنکوړ چې دا ملي شتمني له منځه يوسي.

بنونکی تهارښوونې:

۱. زده کونونکی دی متن ولوي.
۲. زده کونونکی دی د متن څو جملې پر زده کو و نکو باندې املاء کار وکړي.

دزده کونونکو فعالیتونه:

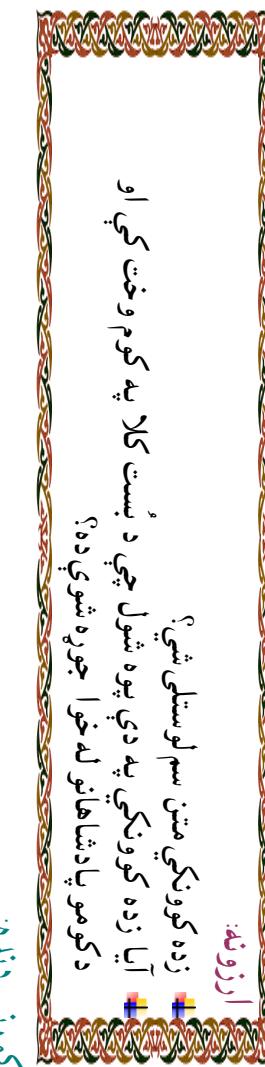
۱. زده کونونکی دی متن ولوي.
۲. زده کونونکی دی دبست کلا په هکله ده ټولکي په منځکي خبرې وکړي او د اسې نور تارینځی ځایونه دې یه تخته وليکي.
۳. دلاندې کلمو، ضد د چوکات خنډه پیدا او د کلمو تر څنګ ېې یه خپلو کتابچو کې ولیکي!

لويه	لويه
وران	وران
ښکلا	ښکلا
ژمي	ژمي

۴. لاندې پرېښتو ته څو اړونډو رکړي!
۵. غزنوي پاډشاھانو په بست کې خد ششي جوړه کړي و?
۶. دبست کلا دروازه څو متراه اوږدا لی لري?
۷. دبست دروازه په څویمه میلا دي پېړۍ، کې په خورا مهارات او بشکلې بنه جوړه شوې و?
۸. لاندې نیمګړې جعلې په خپلو کتابچو کې ولیکي او یه مناسبو کلمو سره بې بشپړې کړي.
بست په ————— کې یو ځای دی.
بست کې ————— یو ډولویه کلا جوړې کړي ده.

ازونه:

۱. زده کونونکي متن سم لوستلي شي؟
۲. آیا زده کونونکي په دې پووه شمول چې د بست کلا یه کوم وخت کې او دکومو پاډشاھانو له خوا جوړه شوې ده؟
لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او یا یې جملو کې وکړي!
(بست، غزنوي، ځایونکي، ځایونکي، کلا، پنځار)

کونونکي دنده:

- لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او یا یې جملو کې وکړي!
(بست، غزنوي، ځایونکي، ځایونکي، کلا، پنځار)

نیچہ ویشنم مروست

سوری زبانی پیشنهاد

موخه: د پېښتو زبې د تورو سم لوسټن، یېکل او د تورو په هکله معلومات ورکول دي.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۱۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا أَعْشَى وَمَا أَخْفَى

بیو ازی پیه بینتو کی راحی جی ہعہ دادی

۸۷

د پیښتو د الفبا پېلەگي يه کلمو گې:
آسمان، اس، باغ، پلار، توت، تولکۍ، جامۍ، خروک، خراغ، خټکۍ، ځمکه،
د ډیوال، ډوډۍ، روند، زنه، زله، سترګه، شپه، پسجه، کور، او د اسی نور.

لارښوونې

بنو نکی دی پیشتو زبی اصلی توری پر تخته ولیکی او له زده کونیکو خنده
دی اسما کلمک و غیری چیز اینستو توری یکی راشی.

۱- دلاندی لغتنو هم معنا کلمی به تنسو چاینو کی ولیکی خاص، گل، گانبد نشسته،

شريك: ۱۳ توری د پیشو او فارسی تر نمی خیل د پیشو توری اته دی.

دی۔ —————

۲. دھری پوشنٹی لمباردی ہوا بونہ درکول شوی دی. تاسو یبی سُمْ حُواب بید نسبہ کرئی او بیسا
گرسی پپسور بی سور سری ----- بن ڙبڑی

پہ پیسوی ہی یوں مسحیم یوری ہو دی؟
دینستو اور اُری تر منجھ گہ توڑی ٹھو دی؟

دینیتھو الفباء کومگی توری جوی زنی پرستی سرچشہ

لکہ: (آ) اسمان

۳ - میتوانند اصلی توری چشمی را در پردازش خنثی کنند.

لندی پیشتو یورو ته

شیعیان و مسیحیان

لکھد: (تیال) پہ سر کی (عطاں) یہ منٹ کی (متی) پہ پائی کی۔

ارزوهه:

ای روزہ ہو روپری میں سیم ہوسٹی بھی
بڑھ کرہ نیکو نہ شستتی الفبا تھے ایک ہوتا تھا

زده کوونکی کولی شی چی هر توری ته کلمپ وایبی؟

خ

کورسی دلہ:
زدہ کوونکی دی پہ خپلو کتابچو کی دینستو اصلی تور و تھے کلمی جوہری او بیا دی پہ جملو کی
وکارو.

شېرىز وېشتىم لوسىت

الوتكى

موخىدە متن سىم لوسىتلىكلىك او د الوتكى يە
ارە مەلۇمات پىيدا كول.

ھەخورىنىكى پەپتىنى:

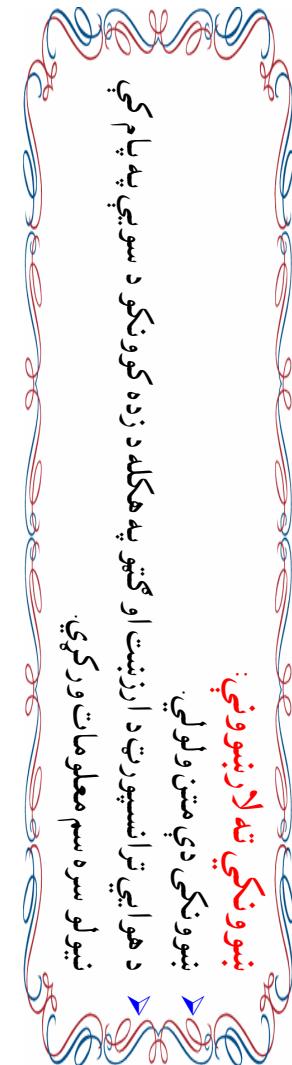
﴿ ويلى شىئى چىي الوتكى د لومۇي ھىل لە پارە چىرى او د چالە خوا جۈرۈ شىۋە؟
﴿ الوتكى د انسانانو یە ژۇندى كې كۆم بىلۇن راوسىتى دى؟

دا الوتكى يە وسىلە انسانان لە يىدە ھەخە بل ھائى تەنە ھېرە لېرە مۇدە كې سفر
كولى شىئى. الوتكى د انسان یە ژۇندى كې زىيات بىلۇن راوسىتى دى.
الوتكى د لومۇي ھىل لە پارە (۱۹۰۳) م کال د دىمىرى دىشىاشتى يە (۱۷) نېتىھ
دو و امرىكايى و روپنۇ چىي او لېغى رايىتى او وىلىبوراسىتى نۇمىدىل يە هوا كە، دوى
خېلە لومەنى، الوتكى دە هەغىي الوتكى يە وسىلە چىي يىو ماشىن يې دىلۇد چىي د
لرگىسو، تارۇنۇ او تىسۇر كەنە
جۈرە شىۋى وەد (۳۷) مەترو يە
واتىن سىرتە ورسولە دا پەنرى،
كې لومەنى، الوتنىھە وە تىرى دى
روسستە نىورو پۇھانۇد
الوتكى جۈرۈلۈ يە كار كى نىنە
والى راوسىت، او س پەنرى، كى راز راز الوتكى جۈرە شىۋى دى. ھىنلى الوتكى تر
(۱۴۰۰) مەترو لەرە ئىپەرەتى دە كولى شىئى، لوپىي الوتكى زىبات شەمىز
كسانو لە پارە ھائى لرى.

بیرونکی تهارښونې:

۱. متن د یېبل یه مرسته ولوئی!
د هوا یې ترانسپورت د ارزښت او ګټيو یه هکله د زده کوونکو د سوې په یام کي
نېړلو سره سم معلومات ورکړي.
۲. د لاندې کلمو مترافل له چو کاتې څخه پیدا او د کلمو تر څنګ یې په څلوا
كتابچو کي ولیکي.

دزده کوونکو فعالیتونه:

۱. د لاندې پاړاګراف تشن ځایونه په مناسبو کلمو سره په څلوا کتابچو کي بشپړ کړئ.
الف: الوتکه —————
ب: بدلون —————
ج: واتن —————
۲. د لاندې کلمو چال له پیاره په ۱۹۰۳ کال کې دوو ————— یې درلود، چې
دوی خپله ————— الوتکه لومړي چال له پیاره په ۳۷ مترو په —————
چې ————— نومېډل جوړه کړو.
دوی خپله ————— الوتکه هغې الوتکې په وسیله چې یو ————— کال کې دوو ————— یې درلود، چې
دوی خپله ————— تارونو او ————— شخه جوړه شوې وه ۳۷ مترو په —————
سرته ورسوله، د اینې کي لومړنۍ ————— وه.
۳. لاندې کلمې په څلوا کتابچو کي په جملو کې وکاروئ
(الوتکه— نړۍ— چېټک— سفر— بدلون).

ازونه:

۱. آیا زده کوونکي متن سم لوستلي شي؟
زده کوونکي د متن په مفهوم پوه شوې دي او خپل معلومات نورونه ولي شي؟
۲. آیا زده کوونکو و کولی شول چې درکل شوی پاړاګراف په مناسبو کلمو بشپړ کړوي؟
آیا زده کوونکو د کلمو خپل پیدا کړي دي؟

کورنۍ دنده:
د الوتکې د ارزښت او ګټيو یه هکله خو کربنې په څلوا کتابچو کي ولیکي.

اوه ویشتتم لوست د کلام اجزاوي

نوم

مو خند نوم آپه معنا او مفهوم باندي پورهيدل، به جملو کي د نوم سم کارول، او د دي
متن لوستل او ليکل دي.

هخورنکي پوبنتني:

﴿ تاسې د خو شيانو نومونه واخلي؟
﴿ ستاسو یه فکر نوم څه ته وايی؟

نوم د وينا هغهي برخني تهه وايسي چې د هغهه په واسطه یو شخص، جيوان يا شسي

نومول کېږي نوم د خوک، چا، څه شسي او څه شيانو پوبنتنو ته خواب ورکوي

لاندي جملې ولوئي اترکومو کلمو لاندي چې کربنهه اپستل شوې ده د انسان، جبوان يا د یو شسي

نوم راښبي.

۱. زرغونه نن بازار تهځي.
۲. اڅک خپل ملکري ته ليکل ليکي.
۳. ګل غرفه لمر ته ناسته ده.
۴. هغهه آس زېړنګ لري.
زرغونه، اڅک، ګل غرفه، آس

کلمي تهول نومونه دی زموږ په ژبه کي د (خوک او چا) پوبنتني د اشخاصو اود څه شي پوبنتني
د شيانو له پاره رامجي.

متلاً چا - خوک؟ - غوټي - ایيل - او زمره.

يادونه، یه پښتو کي چا او خوک د مفرد او جمع د پاره یو قول راهي او توپيرې د جملې يه خبر
کي خر ګندېږي.
کې څه شسي؟
شيان؟
غرونه،

او به، ځمکه، ځده
کلان، ونې، مېږي.

نبونکی ته لارښوونې:

د نوم او د هغه د مثالونو په اندې کولو سره معلومات ورکړو!
پېزده کورونکو باندې د نوم پېلکې د تختې پېړخ مشق او تمرین تر سره کړو!

د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دي متنه په لوري آواز و لولي.
۲. لاندي نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي بیا د انسان نومونه پکې په نښه کړئ.
(زرغونه، روښان، وته، خوکۍ، آس، پسمه).
۳. په لاندي نومونو کې د شیانو نومونه په نښه کړئ!
(مېږ، ګپلاس، ساعت، وني، ګلان، لاسونه).
۴. لاندي متلونه په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا تر نومونو لاندي پې کربنډو کارې!
۵. لمري دو ګوتونه پېښېږي.
۶. له پېکاره هر خوک پې زاره دې.
۷. ستا څه کمسي دې، چې په لاس دې سورغمي دې.
۸. شرمنیں هغه مېږو وړي، چې له رمې څخه جلا وي.
۹. خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.
۱۰. زده کورونکي دي په دوه کسپیره توګه بيو بل ته املا و را بي او خپلې غلطې، دې د پښونکي په مرسته اصلاح کړي.

ارزوونه:

- آیازده کورونکي متن سم لوسټلې شي؟
- دنوم او د هغه مشلونو په اندې کولو سره کولې شي معلومات ورکړي؟
- آیازده کورونکي وکولې شول چې د انسان، حیوان او د شیانو نومونه په ورکول شرو نومونو کې په نښه کړي؟
- په ورکول شولو متلونو کې پې نومونه پیدا کړي شي؟

کورنې دند:

په خپلې خوبنډه انسان، څارویو، او شبانيو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي بیا بې جملو کې وکاروئ.

اته ویستم لوست

تلویزیون

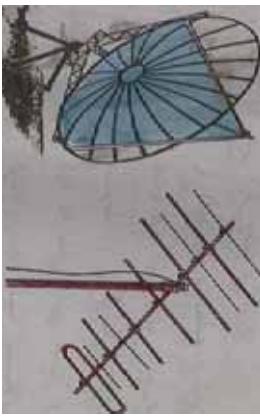
موحده د متن سم لوستل، یکل د تلویزیون پېژندل او

د تلویزیون په اړه معلومات ورکول دي.

هڅوونکي پېښتني:

- ﴿ په انځور کې څه ویئي؟
- ﴿ تاسې د تلویزیون کومو خپرونو سره مینه لري؟

تلویزیون د خبرو رسولو هغه وسیله ده چې د آواز سریزره تصویر هم نښي. تلویزیون بوس دی چې مخې ته بي پېښنې لګیدلې ده. په دې پېښنې باندې د ویزکو او نورو شیانو تصویر ونه خرکندوی. د دې شاتاډ د وړو وړپزو یو جال دی. تلویزیون د راهیو یو پرمخت لالی شکل دی. توپیزیر بي دادې چې موږ له راهیو خخه یوازې غږونه اوره او په تلویزیون باندې له آواز سریزره تصویرونه هم راجي.

بل توپیزیر بي دادې چې راهیو تر لېږي ځایونو پورې اوږدل کېږي. خو تلویزیون له خپل مرکز خخه تر (۰.۷) کيلو متره لېږي او لېدل کیداړ شئي. خو اوس د دېش انتنونو په جوړولو سره دا کار اسانه شوی دی. ده رخائی او ده رهپورا دې تلویزیون کې دوو ډول پېړو ګرامونه خپرېږي. یه تلویزیون کې د قرآن کريم نښونه، تلاوت، روغتیاې پېړو ګرامونه، خپرېږي، پېړیحې پېړو ګرامونه، سپورتې لوهې، ترانې، سندري، مرکې اوښو ویز فلمونه او داسې نور خپرېږي.

هر څوک د خپلې خروښې پېړو ګرامونه په خپل وزګار وخت کې ګورې. تلویزیون د بېلا بېلو سپارونو، هېړادونو او ګلېو عکسونه نښي دېټولې نړۍ له حالاتو خنډه موږ خبروې د ساینس او د نورو علمو سسقونه را ته نښي. تلویزیون له سهار خخه تر مابنامه پورې د ماشونو او څوانو د نښې روپې روزنې له پاره هم نښونې او روزنې خپرې لري او ترې ګکته اخلي.

زمورد هپوراد ماشتو مانو او هر انابرنه يه کار ده چي دوي د تلوزيون تعليمي او تربيري خپروني و گوري او هكتهه تري واخلي د تلوزيون د كنسلو په وخت کي بايد تاسې ليرې د انگليسی (برد) او امریکایي (جنکت) يه هشو پر (۱۹۲۵) م کال کي د بربينا يه چپو کي تلوزيون د عکس ليرد ولو تجربه برالي شوه او سيايو شمير نورو په هافو ددي کاريده کنښي. چکه چې تردي کېنابستل ستر ګرو ته زيان رسوي.

دانګليسی (برد) او امریکایي (جنکت) يه هشو پر (۱۹۲۵) م کال کي د بربينا يه چپو کي تلوزيون د عکس ليرد ولو تجربه برالي شوه او سيايو شمير نورو په هافو ددي کاريده بشپړتیا کي هشي وکړي او د تلوزيون تنداره يې په نړۍ کي وروښو دله.

ښرونکي ته لارښوونې:

متن ولو لدما.

د تلوزيون د ارزښت او ګټهه په هکله معلومات ورکړه!
له زده کونکو څخه پوښتني و کړه چې کوم اپو ګرامونه د دوی له پاره په زره
پورې دې دې هکله دې خپري اترې وکړي.

د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. لغتونه او معنګاني:
بهه شکل
تصویر
عکس
مراکز
نمایان
سم لوستل او قرائت
۲. هځۍ کورښښونه
کونښښونه
که خپلو کتابچو کي له پورتنيو لغتونو څخه مناسبې جملې جورې کړئ!
۳. په لاندې کلمو کي د ضمیر کلمې په نښه او په خپلو کتابچو کي پې وليکي.
(تلوزيون، وسیله، هغه، دوی، خوک، موب، ملت، ټول، زموږ، تاسې)

ارزوونه:
آيازده کورونکي متن سم لوستلي شي؟
د تلوزيون په هې پوهه ترلاسه کړو؟

۱. زده کورونکي کولې شي چې د تلوزيون د ارزښت او ګټهه په هکله خپري وکړي?
پهور کړل شویو کلمو کي پې ضمیرونه و پېښند?
۲. کورنې دنده:
د تلوزيون کومه خپرونه مو خپرسې ده غې په باره کي په خپلو کتابچو کي خو کربې ويکي.

نېټه ویستم لوست د ماین خطرونه

موخهد متن سه لوستل، لیکل او د ماین له
خطرنو خنځه د خان زغورل دي.

هڅوونکي پربنتني:

که چېږي د اسې د بېړې په یوځای کې ویئو چې په سره رنګ
په نښه شوي وي پايد خند و کړو؟

د ناچاولو مرميوا او ماینونو په لېډو سره بايد موږ چاته خبر ورکړو؟

زرمینه د خپلی ترور کړه تلله. کومه لاره چې د هغې د ترور کورته تللې وه، لمه یوري

د بنتې خنځه تېرېله چې ځینې ناپېړنډل شوې پېښان موجود وو.

یوه ورځ د مخه زرمینې ته د ماینونو د خطر پېژندني او ناچاولو پېښانو د کورس
ښيونکي د ماینونو له خنځه خنځه د مخنښو یې
اره معلومات ورکړي و، د لاري په اوپدوکې
زرمینې ته د خپل استاذ خبرې په ياد وې او په
فکر کې په راګر ځیدلي، هسي نه چې په کوم

ماین وربراړه شي. په همدې فکر کې وه چې نایره پي سترګي په ماین ولګیدي.
زرمینه په له دې چې وارڅطا شې ودرېډه او دخپل استاذ تولې خبرې پي را په ياد
ښوې. لوړۍ پي هغه د بېړې په وسیله په نښه کړ. خو په دې پي هم تسلی ونه شوہ
بیا پي یوه توتیه را واخیسته او په هغه خاکي کې پي د یوې نښې نښاني په شکل
کښبوره په خپله په همانعه لاره چې راغلې وه سنتنه شوہ او د ماین پاکې د فتر ته
ې خاکړيو شخه پاکه کړ. د ماین پاکلو یوه د له زرمینې سره روانه شوہ او هغه سیمه پي له
زده کړونکي راوېل او د زرمینې د هوښياري، کيسه پي تولو ته پېيان کړه. بیا پي له
په خاکړيو ستاینليک واستو. بلسه ورځ سربښونکي د بنښونځي تسوں

زده کونکو خنده و غونستل چې باید زرمینې پېشان له هونسیاری او زیرکي،
خنده کار واخلي. د ماین د لیدلو په صورت کې باید د ماین پاکۍ دفتر ته خبر
ورکو که موسمه لیرې وي نو بنايې چې د کلې مشزان او سبیں پېږي خبر ورکړي.

ښوونکۍ ته لارښوونې:

زده کونکو د خنډونو په هکله معلومات ورکړد!
زده کونکي و هعوئي چې د ماینونو د خنډونو په هکله چې خنډونات لري خنډې پرې وکړي.

د زده کونکو فعالیتونه:

۱. د لاندې کلمو مترادف له در کې شویو کلمو خنډه پیدا او د کلمو ترڅنګه پې په خپلو کتابچو کې ولیکي
ناڅایه - سعدوار
۲. لاندې پوښتنو ته خواړونه او یاست او خپل خواړونه پارهګراف په بهه په خپلو کتابچو کې ولیکي.
الف: زرمینه چېرتنه تله؟ ب: په لاره کې ځه ولید؟ ج: زرمینې ځه وکړل؟
د: بیا بې چاته خبر ورکړ؟ ه: په پاکې کې ځه وشول؟
و: که تاسې هم په کومه سیمه کې له ماین سره مخامنې خنډه کولی شي؟
۳. لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او د ضمير له کلمو خنډه کربنه وکړي.
الف زرمینه پې له دې چې - هغه - ماین - ورڅ - هغه - ماین - جا - خروک
شي، وردله.

ازونه:

- زده کونکي متن سه لوستلى شي؟
زده کونکو د ماین د نښو په اړه معلومات پیدا کړو؟
آیا زده کونکي د متن په مطلب خبرې کولې شي؟
په ورکل شویو کلمو کې د ضمير کلمې پیدا کړو؟

کونکي دله:

د لوستل شوې کيسې مطلب په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دېرشم لوست

د تېب تړل

موخده: د متن سم لوست، لیکل او د تېب د تړل په هکله معلومات ورکول دي.

هڅوونکي پېښتني:

- آیا ستابسو کوم ځای کله تېبی شوی دي؟ بیا مو د خپل
- تېبی شوی ځای په اړه ځنه فکر کړي دي؟
- که یو ځای مو تېبی شي څه باید وکړئ؟

رحمان او اجمل په بن کې لوږي کولی. د لوږو په وخت کې ناخاپه د رحمان پښه ونسوبله او په حمکه او غور ځیده. لاس بې تېبی او د ټروبل شو.
اجمل نور څه پیدا نه کړل یو څه خاوره پی د هغه پېښۍ شسوی ځای او اچوله چې
وینه بې پېښۍ بنده شسي. کله چې رحمان کورته راغنی موږي شلیدلي کالۍ او د لاس تېب وليد. تري پېښۍ پېښتل چېږي دی ځان ټروبل کړ؟ رحمان وویل موږ جانې ما او
اجمل دواړو په بن کې لوږي کولی چې ناخاپه مسې پښه ونسوبله او پېڅمکه
وغور ځیدم موږ پې نور هېچ ونډ وویل لوږوي پې پاکو او اوبو او صابون د هغه تېب
له خاورو او وينو ومينځه او په یو نرم او پاک تېو کړي
وتاره چې وينه بې بنده شسي. کله چې د هغه پلاړ خبر شو
رحمان پې د کلې نړدي کلینښک ته ور ووست. پلار پې
ډاکټره ته تړوله کېښه و کړه دا ګټر د هغه تېب له خاورو
څخه نهه پاک کړ، بیا پې د میکروب ضد درمل پېړي
واچول او زخم پېښه و تاره.

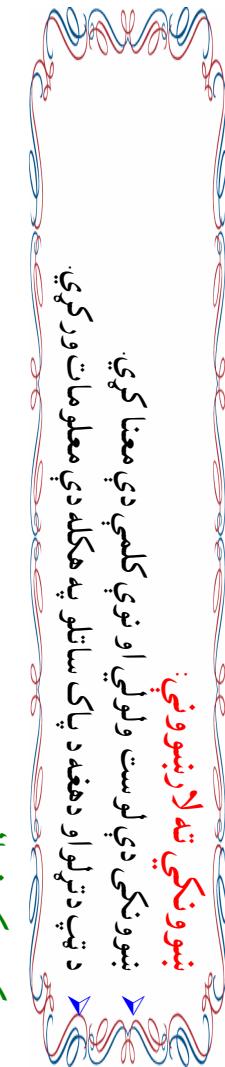
بیا پې ورته وویل: پېښه خاوره او نسوار اچول پېړ
زیان لري. تیتانوس او نوری خطر ناکې ناروغۍ مینځ ته راوړي او کله کلمد تېبی
د مریښې سبب ګرځۍ. په خاوره کې دوول میکروبونه وې چې که پر ژوبل شسوی
ځای واچول شسي په دېره اسانې. سره د نډه میکروب د انسان بدنه نښو ځای د پیونو
په جو ډيلو کې پاکوالي لوړۍ درجه ارزښت لري څوک چې تېب تړی باید خپل
لاسونه په یاکو او بلو او صابون پېښۍ او بیا زخم په یاکه تړیه و تړی او تر

جورې د پورې پاک و ساتل شي.

بۇونكىي تەلارنىونى:

بۇونكىي دى لۆست وولىي او نوي كىمپى دى معنا كىرى.

د تېپ دەرلە دەغەد ياك ساتلىق ھكىلدە دى مەلumat ورگىي.

١. زەدە كۈونكىي دى د لۆست مەتن ولىي، بىا دى دەرگۈرۈپ يوتىن د تېپ د تېلە پە

دزدە كۈونكىي فعالىتىنە:

٢. لغۇتىنە او معنا كىنى:

ناخاپە - نايبرە

شىدىلى - خىرىي

تۈركى - تۈرەتىه

لەندىپ يېنىتىنە خۇاپىنە ور كەرى!

رەمان او اجىل يەن كىچە كول؟

داكتىر رەمان پىلار تە خەدوپىل؟

كۆم شى د يىتاونوس د ناروغى سبب كېپىي؟

لەدرکۈل شۇو قوشۇنۇ خەندە كلمۇ سەم شەككەنەتىكى او د جەملە پەتىشۇ خاپىنۇ كىپىي بې پە

خېلۇ كىتابچۇ كىي ولېكى.

اجىل دەفعە يەتپ يە موتوى _____ واجولە.

داكتىر وولىن يەتپ خاپىرە اچول دېر _____ لىي.

دزخەم يە مىنەنلۇ كىي داپشۇلۇ اوپۇر او _____ خەندەتكەنە خەنلى.

د تېپ _____ بەپاڭ تۈركىنە وي. (تۈل، تۈل).

تېپ باید لومۇرى يەپاڭ اوپۇ _____ شىي.

ه. دلاندى مەردو كلمۇ د جەمەن شەككەنەتىبچۇ كىي ولېكى

بېن - داكتىر - تېپ - لوبە - لاس - پلاز.

أرزونى:

آيا زەدە كۈونكىي مەتن لۆستلى شىي؟ او د تېپ د لازو چارو يە اره بېي

آيا دوى د تېپ يە ھكىلدە خېرىي كۆلى شىي؟

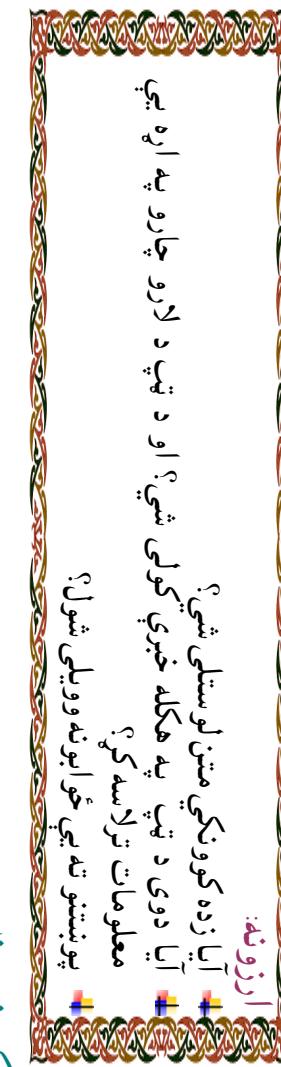
مەلumat تىلاسە كەرى؟

يېنىتىنە تە بېي خۇابىنە وولىي شول؟

لەندى كىلمى پە خېلۇ كىتابچۇ كىي پە جەملە كىي وكارۋى.

تېپ، زەنم، خاپىرە، پاكىالى، مىسىزكۈرۈب، بېن)

٦٠

بۇ دىرىشم لۇست

د نىشە بىي توڭو زىيانونىه

مۇخىمەد مەتن لۇستىل، لېكىل، د نىشە بىي توڭو زىيانونى پۇھپىل او لە هەغۇ خەنە خان ساتالدى.

ھەخرونىكى پۈبىتىنى:

آيا ولىلى شىئى چىپى نىشە بىي توڭى يەخۇ دۆلدەرى؟
كە چىرىپى يۇرۇڭ كە نىشە بىي توڭو رۇپىدى وى د
ھەغەزىنەد بە خەنە دۆل وى؟

نىشە ھەغە حالت تە وايىي چىپى نىشە كۈونكى بىي د عادىي حالت خەنە وەخىي.
اودىنسۇ او بىدۇ توپىر و نىشى كەپايى. نىشە بىي توڭى لىكە چىرس، بىنگ، ترىياك،
ھېرىۋىئىن، شىراب او داسىپى نور. چىپى يەھەرە بىنە و كارول شىپى بىن تەزىيان رسسوىي. او
انسان خېپل جىسمى او روھى فعالىتىنە يە بىنە توڭىمە سىرته نىشىي رسولى. پۇرتە نىشە
بىي توڭى يە اقتصادى لىحاظ انسان تە زىيان رسسوىي. نىشە بىي انسان د نىشى د
ترلاسە كولولە پىارە يەھەرە بىي چىپى وي پىيسيپى ورکوئى. لە اقتصادى زىيان سىرىپە د
انسان يە وجود كىپى دەول دەول نازاروغى. امنىح تە كويى. او دھەرىپى ورخىپى يە تېرىپى د
سىرە دخېل وجود پىاوارتىيا لە لاسە ورکوئى. نىشە بىي كىسان د وجود پىدە كەنۋۇرى
كىپدو نە شىپى كوللى چىپى خېپل ورخىپىي كارونىدە سىرىتە ورسسوى او ياد دخېلپۇ
كارونو لە پىارە مەھال وپىش يە پام كىپى ونىسىي. نىشە بىي كىسان د خېپل بىكارە او
كەنۋۇرى وجود لە مەخى د كار كولولە دەھەر خەنە وەخىي ورو ورو لە غۇرىپىي. سەرە مەخ
كىپبىي د خېپلى كورنى. او تۈنلى د او بۇ بارھەرخىپى د بىر
تىكىي گۇوانان د نىشە بىي توڭو د پىيسىو د تەلاسە كوللو
لە پىارە يە غلا او نورو دەول دەول جەمۇنۇ لاس پىورى
كىوئى. د نىشە بىي توڭو د عادات عوامىل جەڭىز،
كەۋالىي، بې وسىي، ناوارە او خىتاب مەلگەرى او كورنى
ستۇنرىپى او داسىپى نوردىي، نورىدە كار دە هەغە كىسان چىپى يە دې ناوارە عمل باندى

اخته دی له ڇان سره پیاوري او قطعى پيربکه وکري او دغه بد او زيان رسونگي عمل پرېبدى. او پير ڇاى بى خپل وجود يه مېبور او دانو پیاوري کري. تر څو يه ژوند کي پېڪھرغه او بىالي واوسى.

ښونگي ته لارښونى:

▶ ښونگي دې متن ولوي او بيا دې د نشه يې توکو پې زيانوون لندې خبرې وکري.
▶ ښونگي دې لمزده کونکو څخه يه وار غواړي چې د نشه يې توکو نومونه
واخلي او د زيانوون په اوه دې بيوه چمله د تختي پر منځ ولېکي.

درجه کونکو فعالیتونه:

۱. زده کونکي دې متن ولوي.
  ۲. د نشه يې توکو نومونه دې واخلي او په زيانوون دې نورو ته معلومات ورکري.
  ۳. لاندي پوښتنو ته مناسب ځوابونه وړائي.
- ▶ د نشه يې توکو د عادت عوامل کرم دي؟
▶ نشه يې خاک ولې خپل ورځيني کارونه په سمه توګنه شې ترسه کولى؟
۴. د لاندې کلمو ضد پيدا او د کلمو تر څنګه يې په خپلو کتابچو کې ولېکي.
بنه - وړخ - جګړه - خراب

ازونه:

- آيا زده کونکي متنه سلم لوستلي شي؟
زده کونکو د نشه يې توکو د زيانوون په هکله په هه ترلاسه کړو؟
ایازده کونکي کولى شي چې د نشه يې توکو د زيانوون په هکله خبرې وکړي؟
زده کونکي کولى شي چې د نشه يې توکو د زيانوون په هکله خوبې وکړي؟
- کورني دنده:
نشدې يې انسان ولې خپل ورځيني کارونه په سمه توګنه شې ترسه کولى؟
پهدي هکله خوبې وکړي؟

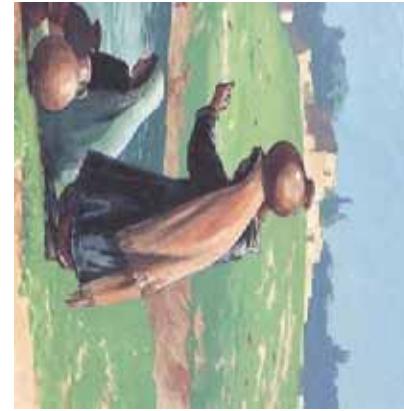
د و دېرېشم لوست

د چښې غاره

﴿ تاسویه کوم ځای کې چښه لیدلې ده؟
په کومو ځاینو کې چښې موجود دي؟

هځرونکې پړښتني:

الله پاک زموږ د ګران هېړاد په چښو ځاینو کې
ښکلې او د ځونډو رو او بو چښې پیدا کړي دي.
د چښو او بهه ډېرې رنې، پاکې او سېږي دې زموږ
څلک د څښاک له پاړه د چښو او بهه کاروی. زیاتره
چښې د غردونو په لمنو اوښکلو درو کې موجودې
وي، چې د هغوسیمو خالک ورڅخه پوره ګتهه اخلي. بسخې، بجوني او پېغلي د
څښلو د او بو در او پوله پاړه چښو ته حې او په منګۍ کې او بهه اوږي. د چښې
او بهه خدادی (جل جلاله) لوی نعمت دی، نو دې په پیا نعمت په هکله زموږ خلکو
په لنهيوکې په ډېرې نښه توګه د چښو یادو نې کړي دي. غوره داده چې د چښو له
او بو سره بې پرو ايي ونه کړو او په هغۇ کې د چتلىو د اچولو او یا نورو و رانیو څنځه
په کلکه ډډه و کړو او د دې طبیعې زېرمې په سانته کې ډېرې پامرنه و لرو.

ببورنکی ته لارښوونی:

متن دې ولوي!

د چینې د ارزښت يه اړه د معلومات ورکړي!

په زده کورونکو باندې د متن له مخې د صفت کلمې پسدا او د تختي پېړخ

ولیکي.
زده کورونکي دې وړه شوړي چې ډjenې په هکله نوری لنهۍ له ډاډه زده کري او

د زده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دې متن ولوي.
۲. د چینو د ساتلو په اړه په څو زده کورونکي خبرې وکړي.

۳. پورېښتني:

- + د چینې او به ولې سرهې دي؟
- + د چینې او به ولې رنجې او پاکې دي؟
- ۴. لاندې کلمې ولولې، په خپلوا کتابچو کې پې وليکي، د صفت کلمې په نښه کړئ او وروسته يې په جملو کې وکاروئ.
- پاک - چینه - هېږاد - هګان - نېټکلو - غزنې -
- او به - خلاک - رنجې - پامرنه -

ارزوونه:

- + زده کورونکي متن سم لوستلي شي؟
- + آیا دوی د چینو ارزښت او ځټه په اړه خبرې کولې شي؟
- + زده کورونکو پورېښتو ته سم خواجونه وولی؟

کورنۍ دنده:

په خپلوا کتابچو کې د چینې د ارزښت او ځټه په اړه خواجونه وولی!

درې دېشم لوست

خاص نوم

موخه: د متن لوستل، لیکل د خاص نوم پېښندل او په جملو کې پې کارول دي.

څخوونکي پېښتني:

- څوک ويلى شي چې خاص نوم ګوم نوم ته وایي؟
- تاسي د خاص نوم څو پېلګي ووایي!

خاص نوم: د تاکلو اشخاص او شیانو د نومونو له پاره کارول کېږي،

لکه: خوشحال ختیک، جامی، میرویس نیکه، غازی امان الله خان او نور...

دلاندې کلمو په هره برخنه کې یو لړ خاص نومونه راوړل شوی دي تر لوستلو وروسته خاص نومونه پیدا کړئ او بیا یې په خپلو کتابچو کې ولیکۍ.

۱. خوشحال ختیک، رحمان بابا، ملای، زرغونه انا.

۲. ببارونه: کابل، ننګر هار، قندھار، پېښور، توکیو.

۳. هپوادونه: افغانستان، امریکا، ایران، پاکستان.

۴. سینډونه: هریرود، هلمند، آمو، کوکجه.

۵. بجيري: کسبېين، توره بجيري، مدېټرانه.

۶. اوقيانيوسونه: د اطلس او قیانوس، د هند اوقيانيوس.

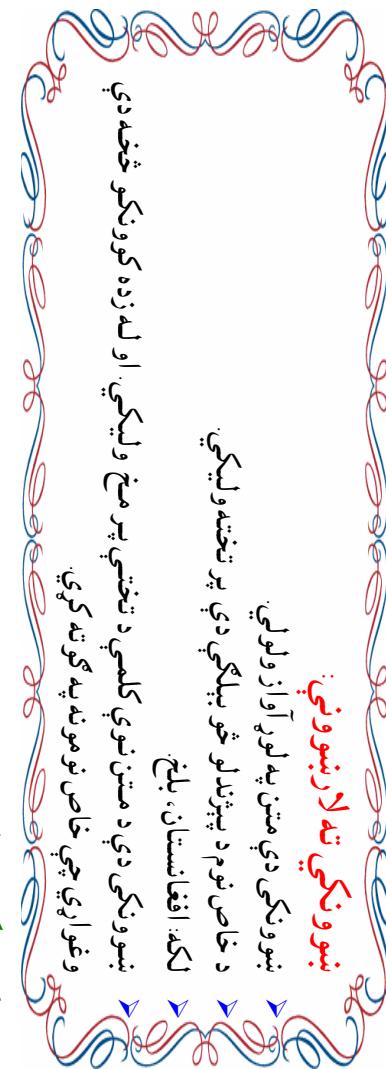
۷. سیاري: عطارد، زهره، مریخ، زحل، او رانوس.

۸. ورځانې: د کابل انسیس ورځانې، د کابل بشارد اصلاح او هیواد ورځانې.

۹. مجلې: د کابل عرفان، کابل، د کمکيانو انسیس

ښوونکي ته لارښوونې:

ښوونکي دی متن په لوړه آواز ولوړي
د خاصل نوم د پېړندلو څو پېلاګې دې پر تختنه ولیکي

دزده کونکو فعالیتونه:

۱. متن دی په لوړه آواز ولوړي.
۲. په لاندې کلمو کې خاص نوم په نتبه او بیا بې په خپلو کتابچو کې ولیکي

لکه، افغانستان، بلخ
ښوونکي دی متن په لوړه آواز ولوړي
و غواړي چې خاص نومونه په ګونه کړي.
د خاصل نوم د پېړندلو څو پېلاګې دې پر تختنه ولیکي

ایران - د ننګر هار سپین غر - آمو سپین.

ارمنيا - زرغونه انا - کابل - ننګر هار - مزار شریف -

۳. لاندې متن په خپلو کتابچو کې ولیکي، بیا تر خاص نوم مونو لاندې بې کربنې و کابنې.
شپږ باز اکا خپلو زامنوا سورګل او چنار ګل ته نصیحت کاوه او ویل بې: «ګرانو زامنوا زما

ځري په غور سره اوږي. تل پيو موټۍ اوسي. څوک مه پېړبدی چې پستا سو تر منځ درز
واچوري. کومه رمه چې له ما ځنځه تاسو ته پاتې ده د زیاتوالي په حال کې ده.

نو او س د پخوا په شان دا امکان نشتنه چې مېږي د خمر له پاره یوازې د بکوا دېښتې ته ېړئ.

ازونه:

زده کونکي متن سه لوستلي شي؟

آیازده کونکو د خاص نوم ياه پوهه ترلاسه کړو؟

په متن کې بې خاص نومونه پیدا کړي شول؟

کورني، دنده:

زده کونکي دې په کور کې خو خاصل نومونه په کتابچو کې ولیکي او بیا دې په چملو کې
و کاروی،
پادونه،
بکو د فراه په ولايت کې د ښېږي دېښتې نوم دي.

څلور د ښم لوست هکل پاچا الفت

موخنه: د متن سم لوستل، یېکل، د هکله خپلو تولګيو الو ته معلومات ورکوي؟
یه متن کې د خاص نومه په نښه کول دي.

هڅروکي پړښتني:

﴿ آياد هکل پاچا الفت یه هکله خه ويلی شئ؟
﴿ څوک کولی شي چې د دې یېکوال یه هکله خپلو تولګيو الو ته معلومات ورکوي؟

هکل پاچا الفت د میر سید پاچا زوی یه (۱۲۸۷) لمريز هجری کال د لغمان د
قرغييو دولسوالي. په عزير خان کېت کې زېيدلی و، دی یو یوہ او فاضل انسان و.
د خپل وخت یوهې یې حاصل کړي، څرنګه چې د غډه ستر او نومیا لیکوال او
شاعر د زده کړي یه په او کې په ټر دکي او هونبیمار و، نوپرڅپلواستاذانو
هېږکړان و.
نومورې کلونه کلونه دهیواد په علمي او فرهنگي ټولنو کې دنده تر سره کړي ده.
هېرکتابونه یې یېکلي دي. « (ځوروه شرونده) او (ځوروه اشعار) یې مشهور
كتابونه دي.
بناغلي الفت یه خپلو لیکنو کې مورې ته بلنه را کوي چې علم او یوهه زده کړو او
عمل ورباندي وکړو. لکه چې وايې: بې عمله پوهه د غلطې پوهې مثال لري او
غلطه پوهه له انسان څخه شیطان جوړوي. همدا رنګ خپل هپواد او خلک
ورباندي ګران وو او تول افغانان ددي هپواد پیچان بولی، لکه چې وايې:
دیووه وطن او لادیسو تپر لمه سره په هپواد یو
دا وطن دی په موږ ګران
دا وطن دی د افسان

بنوونکي ته لارښونې:

بنوونکي دی متن په لوړه اواز ولوړي.

بنوونکي دی دمن د مهمو تکو په هکله زده کونکو ته ګټور معلومات ورکړي.

د زده کونکو فعالیتیونه:

۱. زده کونکي دی متن په چوپتیا سره ولوړي.
۲. لاندې جملې په خپلو کتابچو کې وليکۍ او بیا بی شش خایونه په مناسبو کلمو سره بشپړ کړي.

——— یو پره او فاضل انسان و، په سلګونو کتابونه بې لیکلې دی.
——— بناګلې الفت بنه اولیکوال و.
——— دنباغلې الفت مشهور کتابونه دی.

۳. د لوستل شوی شعر مطلب په نړۍ او په خپلو کتابچو کې بې ولیکۍ.
۴. په متن کې خاص نوم پیدا او په خپلو کتابچو کې بې ولیکۍ.

ارزونه:

- آیا زده کونکي متن سم لوستلې شي؟
- زده کونکي دکل پاچا الفت په هکله خبرې کولې شي؟
- زده کونکو په متن کې خاص نومونه پیدا کړل؟
- زده کونکو د شعر مطلب په نړۍ وليکلې شوو؟

کونکي دنده:

زده کونکي دی دکل پاچا الفت په اړه، خد چې زده کړل، خو کربنې ولیکې.

پنهہ دیز شم لوست

عام نوم

موخه: متن لوستل، لیکل، دعام نوم پیژنل او په جملو کې يې کارول دي.

ھخورنکي پوشنې:

- ستاسو په فکر عام نوم شه ډول نوم ته ويل کېږي؟
- تاسي کولی شئ چې د عام نوم څو پېلګي وړاي؟

عام نوم هغه نوم ته وایي چې يه خاصو او تاکلو شیانو او ځایوند لاله نه کوي. عام نوم هغه خپلواکه معنا واله کلمه ده چې يه خپل ځان او دخپل ځان يه شیان نور موجودات په عامه بندې راښې. دمثال په توګه: سرۍ، ونۍ، بزرگران، بازار، پسار، کلې، باندې، بېجډه، نجروني، هلکان، استاذ، کتاب، قلم، کور. لاندې جملې ولوئی تر کومو کلمو لاندې چې کربنې ایستل شوې د هغنو ته پام وکړئ:

۱. یه ښبورنځی کې زده کورونکي زده کړه کوي.
۲. سپلاب راغى او ونې یې له پېغه وابستې.
۳. د اطفایي کار کورونکو نن په بازار کې دېرزيات او ړړۍ کړ.
۴. د کابل په ښسار کې خوکاله د مخه د اسي ښوونه يه کار لويدلي وړ چې د برښينا په واستله يې کار کاوه.

ه. ځینې خلک په ښسار او ځینې يې کلې او باندو کې ړوند کوي. په پورتنیو جملو کې ښرونځي، زده کورونکي، ونې، کارکورونکي، بازار، اور، بنیار، کلې، باندې، بسوونه، او برښينا د اسي کلمې دې چې یو تاکلی شخص او یا شی نه رښې، بلکې عام نوم را رښې، حکمه ذکر شوې نوم ته عام نوم واي.

بیرونگی تهارنیوپی:

متن په لوره آواز ولولی.
دعام نوم د مثالونو به ورکولو سره زده کوونکو ته معلومات ورکرئ.
له متن خنده عام نوم پیر تختنه ولیکی لکه: بنیوونتھی.

درزه کوونکو فعالیتونه:

۱. متن یو د بل په مرسته په چوپتیبا سره ولولی.
۲. هر گروپ دی د عام نوم په معنا او مفهوم په خپل منٹه کي خبری وکړي او یسا دی له هر گروپ خنده یو تن د توګه کي په مخکي د عام نوم تعریف له یاده وړابی او خو عام نومونه دی د پیلکی په توګه پر تختنه ولیکی.
۳. لاندې شعر ترلوستلو دروسته په خپلو کتابچو کي ولیکی او تر عامو نومونو لاندې یې کربنې و کارې.

درنګ په کار کې چست و چالاک وي
خوشحال خنک
مردان هغه دی چې هست ناک وي

۴. لاندې متن ولوی او یوازی عام نومونه پیدا او په کتابچو کي یې ولیکي.
افغانستان یو زراعتی هپواد دی. دیر خالک بې په بزرگی، او مالداری، بونخت دی. دوی په کرونده کي له ماشینوونو او ترکتورونو خنده ګتنه اخلي، زموږ د هپواد زیبات شمپیر خالک د کورنیو خارویو له حاصلاتو، لکه شیدې، مستې، پوچۍ، غونبې او غورو خنده ګتنه اخلي او همدا ډول له وړیو، یوستکو، کولمو او د ځارویو له پسکرونو خنده هم ګتنه اخلي، چې زموږ د هپواد د صادراتو لويه برخه جوړوي.

ارزوونه:

۱. زده کوونکي متن سه لوستلي شي؟
زده کوونکو د عام نوم په هکله پوهه تر لاسه کړه؟
۲. زده کوونکي د عام نوم په اړه خبری کولی شي او پیلکي په نومونو او کلمو کې پلې شي؟
آیا دوی و کولی شول چې په رکول شوی متن کي عام نومونه پیدا کړي؟

کورنې دنده:
زده کوونکي دی پنځه عام نومونه له یاده په خپلو کتابچو کي ولیکي او په جملو کې دې وکاروی.

شپرد یزد ششم لوست لمریز نظام

موخه: د متن لوستل، لیکل د لمریز نظام په اوه معلومات ورکول دي.

هڅروونکي پړښتني:

- ﴿ ويلى شئ چې لمریز نظام يعني خمه؟
- ﴿ آيا پوهیو چې زموږ په لمریز نظام کې څو سیارې موجود دي؟

کله چې موږ آسمان ته ګورو، د وړۍ لمریز او د شپږ په کې سپورې او ستوري وینو. د لمریزه وجهه ورځ رنها وي، آسمان د شپې له خوا په ستورو او سپورې بنکلی نېکاري.
په لمریز نظام کې (۹) سیارې موجود دي چې ټولی د لمریزه شاوشو اکي
خرخی. یوازې ځمکه په (۳۶۵) وړو او شپږ ساعتونو کې چې یو کال دی یو ځل له ځمکې ځنځه راځرځي.
سیارې په خپله رنها نه لري. خپله رنها له لمر ځنځه اخلي. کله چې موربد شپې له خوا آسمان ته وګورو بهر ستوري وینو او د وړۍ له خوا موربد دا ستوري نشور ليدلی، ځکه د لمر رنها ډېره زیاته وي.
لمریز نظام د خداي تعالي (جل جلاله) د قدرتونو یو هه روښانه نښه ده.

نبیوونکی ته لارنبوونی:

بیانیه اولیه و مکانی

دلمیز نیطام پیه زود زده کرو و سکود دیسونه بی او سسویی پیه پام کی بیلولو سره
دلمیز نیطام پیه زود زده کرو و سکود دیسونه بی او سسویی پیه پام کی بیلولو سره

28

درده ترویج و عایسیه:

۱. **اللف: وجده سبب**
بـ: **سيارة هفـه ستوري چـي دـلـمـرـيـهـ شـاـوـخـوـ اـخـرـخـبـيـ اوـ خـيـلـهـ رـنـيـهـ لـرـيـ**

جـ: **بنـيهـ عـلـامـهـ**

دـ: **نظـامـ جـوـرـهـ بـيـتـ اوـ تـرـيـبـ**

ـ: **ـ دـلـانـديـ جـمـلـوـ تـشـ ـخـاـيـرـيـهـ پـرـكـلـ شـوـوـ مـنـاسـبـوـ رـبـطـيـ تـوـرـوـ سـرـهـ دـكـ اوـ پـهـنـچـوـ كـتـابـچـوـكـيـ وـلـيـكـيـ**

ـ: **ـ آـسـمـاـنـ ـ شـيـبـ لـهـ خـوـاـيـهـ سـتـورـوـ اوـ سـيـپـوـرـمـيـ بـسـكـلـيـ بـسـكـارـيـ**

ـ: **ـ (ـ پـيـهـ ،ـ دـ ،ـ لـهـ ،ـ چـيـ)ـ**

ـ: **ـ يـهـ شـعـسـسـيـ نـظـامـ ـ نـهـ سـيـارـيـ مـوـجـودـيـ دـيـ**

ـ: **ـ (ـ كـيـ ،ـ دـ ،ـ شـخـهـ ،ـ لـهـ)ـ**

ـ: **ـ سـيـارـيـ خـيـلـهـ رـنـادـلـمـرـ ـ اـخـيـ**

ـ: **ـ (ـ چـيـ ،ـ كـيـ ،ـ خـنـدـهـ ،ـ یـهـ)ـ**

ـ: **ـ كـلـهـ چـيـ مـوـبـآـسـمـانـ ـ (ـ شـيـپـيـ ـ گـورـوـ ،ـ دـبـرـ سـتـورـيـ وـيـنـوـ**

ـ: **ـ (ـ چـيـ ،ـ كـيـ ،ـ یـهـ ،ـ تـهـ)ـ**

ـ: **ـ حـمـكـهـ يـهـ ۳۶۵ـ وـرـحـوـ ،ـ اوـ شـيـپـوـرـ سـاعـتـونـوـ كـيـ يـوـحـلـ دـلـمـرـيـهـ ـ رـاـخـرـخـيـ**

ـ: **ـ (ـ شـيـاـ ،ـ خـوـاـ ،ـ شـاـوـخـوـ)ـ**

ارزو نه:

- آیا زده کوونکی متن سم لوستنی شی؟
دلمریز نظالم په هکله خبری کولی شی؟
آیا زده کوونکی د یوهی او معلومانتو لاس ته را وړو څنډه د خوبنې، احساس کوي؟

زدہ کوونکی دی پہ خپلو کتابچو کی دلمریز نظام یہ ہکله خو کربنی مقالہ ولیکی۔
کورسی دنده:

八

اوردېرىشىم لوسىت

ابن سينا

مۇخەدە مەتن لوسىل، لېكىل، او د ابن سينا يەھكىمە مەعلومات ورکول دى.

ەخورىكى پېپتىنى:

﴿ این سينا خوک و ؟
﴿ خە فكر كوي چى دەعە عالم پە كومو، علمومو كى پۈرەلاس درلۇد ؟

ابن سينا د نۇرى، مشھور عالم او د بخارا پە بىمار كىپ زېپىدىلى و
نۇمۇرى لا د شلو كلونە و چى د خېل وخت د يورە پۈرە شخص پە نوم يادىپە.
ابن سينا سەرىپە پەرىدى پە شاعرى، كى هەم مەشھور و ابن سينا د طب پەھكەلە
شىپارس كتابونە لېكلى دى. خورا مەشھور كتاب يى د (القانون فى الطب) پە نوم
يادىپى. لمدى كتاب خەنخە تر شىپەرسو كلۇنۇ زىيات د درسى كتاب پە توگە كىتىدە
اخىستىل كىدە. او سەھم يە چىنۇ ھايونو كى لە نۇمۇرى كتاب خەنخە كىتىه اخىستىل
كىپى. د اكتاب د عصرى طب بىستى جۈرۈمى.

ابن سينا د فلسەفى او عقاپدا پەھكەلە (٢٨) كتابونە لېكلى دى. ھەدا دەول
يیوولس كتابونە يى د نجوم او ساینس پە بىرخە او چىلور كتابونە يى د شەعر او
شاعرى يە اۋە لېكلى دى. دىرى، او سىنى طبابت دەغەنە لە مەعلوماتو خەنخە منجۇ تە
راغلى او د نۇرى، تۈل خالك د ابن سينا خەدمەتىنۇ تە پە دەرنە سترگە گورى.

بنوونکي ته لارښوونې:

بنوونکي دې متنه له لوړ اواز ولوړي.

بنوونکي دې این سینا په اړه معلومات ورکړي.

بنوونکي دې نوې کلمې په تخته وليکي او معنا دې کړي.

د زده کوونکو فعالیتو نه:

۱. زده کوونکي دې متنه د بول په مرسته يه چوپتیا سره ولوړي.
خو تنه زده کوونکي دې د این سینا په اړه ځډه چې یې له متنه څخه زده کړل
معلومات وړاندې کړي.
۲. لاندې لغتونه معنا شووي دي تاسې له هري کلمې ځنې جملې جوړې کړي.
مشهور ———
(د شهرت خاوند)
علوه ———
(درملنه)
طبافت ———
سربره ———
(دستورو علم)
نجوم ———
عصری ———
بسټه ———
(اساس)
۳. دلاندې پوښتنو له پاره په شفاهي توګه سه څواښه ورکړي.
■ این سینا په کوم نبار کې زیږيدلې و?
■ این سینا په کوم علومو کې پوره لاس درلوده?
■ این سینا څو کتابونه لیکلې دی؟

ارزونه:

- آیا زده کوونکي متنه سه لوستلى شي؟
- زده کوونکي وپړه ټول چې د غډه پوړه عالم کوم کوم کتابونه لیکلې دی؟
- آیا زده کوونکو وکولې شول چې پوښتنو ته سه څو اړونه ورکړي؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د این سینا په اړه یوه لنه مقاله ولیکي.

اته ديرشم لوست

دونې رېښې

مۇخەددىتلىكلىك او د ونې رېښو يەھكىل
معلومات ورکول دى.

ھەخورىنىڭكىي پۈبىنتى:

- تاسو د ونې رېښې لىدىلى دى؟
- د ونۇ ھەغىدېرخە چى د خاۋارو لاندى دە خەندۇمۇرىي؟
- ستا سو پەننظر دۇنۇ رېښې خەندىنە لەرى؟

كەلە چىي تاسو ونى تەھ كۈرۈئۇ نويوازىي پانەي، چانگىي او تىنە يې ستاباسو يە نظر راڭي. خۇ دونۇ ھەعە بىرخە چى تر ھەممىي لاندى دى او د رېپىشۇ يەنۇم يادىپىي تاسو نە لىدىل كېپىرى د چىنۇ ونۇ رېښې دەھغۇر ونۇ د چانگو يە اندازە يە ھەممىكە كىي ئېي نە ورېنى.

جىنىي رېښې پەھەنە دادە چىي ونە پەھەنە دادە چىي تىنەكە ساتىي. كە ونە رېښې ونە لرىي نۇ تېزبادىي رانسڪوروى.

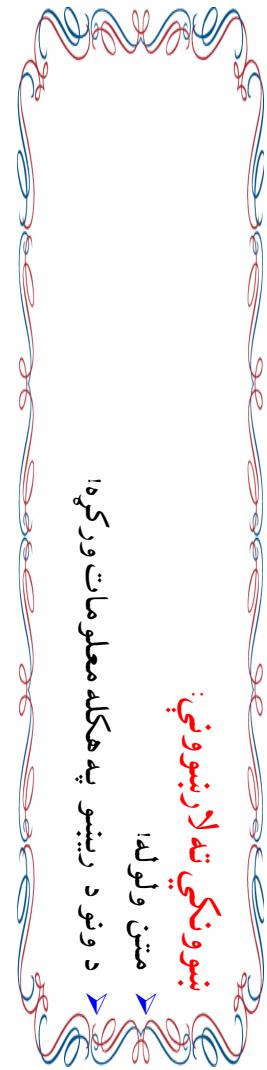
تاسو بە لېدىلى وي چى زىياتىي ونى دزىياتو تېزۇ باذۇنۇ سەرە تىنېنگىي ولارىي وي چىي دا تىنېنگى إلى يېي دزىياتو او كەلکو رېښو داشتە و الى لە املەدى. تاسو تەھ ھەنەدە جىي ونىي او بىو او خوارو تە ارتىيا لرى. ونىي د رېپىشۇ پەھەنە دەھغۇر ونۇ د چانگو يە ھەممىي خەندە او بىه او خوارو جىنبورى. د رېپىشۇ يە پائى كېي د وېپىشانلىق يە شىان كەو چىنىي رېښې موجۇردى دى. ھەمدا كەرچىنىي رېښې او بىه او خواره جىنبورى. يېا يېي پانەي او چانگو تە لېپى دوىي يە كار دادە چىي مورب ونۇ تە پەھەنە دەھغۇر ونۇ د چانگو تە لېپى دوىي يە كار دادە چىي مورب شاۋ خواره بېي نەمە و ساتو.

ښوونکي ته لارښوونې:

د زړه!

متن وولو!

د نوو د ریښو په هکله معلومات ورکړو!

د زړه کوونکو فعالیتونه:

۱. زډه کوونکي دې لوست په لوره آواز ولولي او خونر زده کوونکي دې دوڼې د ریښو په اړه خپل معلومات نوروته وړه اندې کړي.

۲. د لاندې کلمو مضادې کلمي له جو کاته څنډ ويکۍ او د کلمو تر څنګ یې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لاندې —————

نړدي —————

تینګه —————

تیز —————

۳. لاندې نیمګې جملې په خپلو کتابچو کې بشپړي کړي!

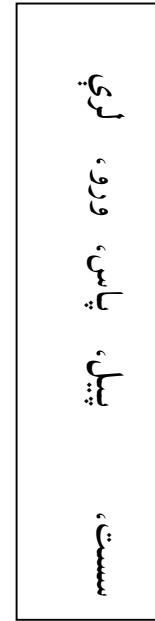
ریښې هم د څانګو په شان لوړې او ————— وړي.

د ځیښو ونو ریښې د هغونو د څانګو په اندازه په ځمکه کې ————— وړي.

د ریښو یوه دنده داده چې ونه په خپل ځای ————— ساتي.

۴. زډه کوونکي دې یو بل ته دلوست له منځی املأواي.

سست، پیل، پاس، ورو، لري

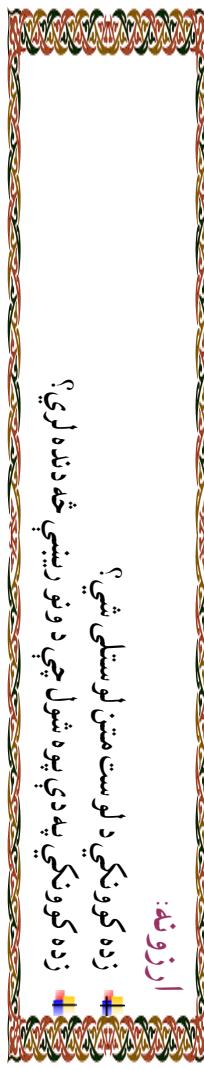

ارزوونه:

زده کوونکي د لوست معن لوسټلې شي؟
زده کوونکي په دې پوره شول چې د ونوریښې څه دنده لري؟

کورنې دنده:

زډه کوونکي دې د وني دجورېښت په هکله خو کربنې ولیکي.

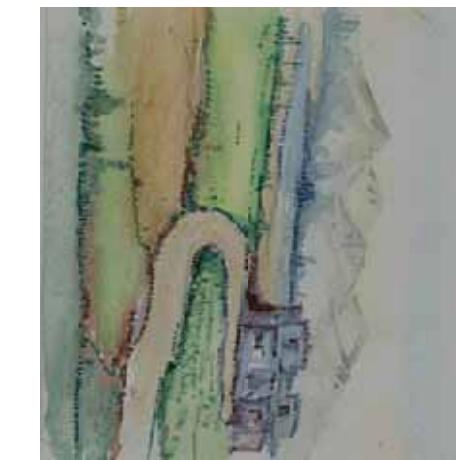
نېډ دېر شم لوست چاپېریال (محیط)

موخه: د متن لوستل، لیکل، د چاپېریال پېژندنه، د چاپېریال له خدې شئ څخه جوړه شوی دي؟
هکله معلومات ورکول دي

هڅروکي پېښتني:

﴿ ويلى شئ چې زموږ چاپېریال له خدې شئ څخه جوړه شوی دي؟
په هغه خاکي کې چې موږ ژوند کورو د خدې شئ په نوم یادېي؟

هر هغه څه چې زموږ په شاو خواکي دي. زموږ چاپېریال یا محیط دی. زموږ
کور، کلې، بسوونځۍ، سړکونه، د لوبو ځای، خلک، هغه نبار او کلې چې موبز
پکي او سېبزو، او هغه هو اچې موبزې په تنفس کو د اټول زموږ د چاپېریال یوہ
برخه ده. ځمکه د تولو ژوپيو او الوتونکو مرغانو له پاره چاپېریال یاد ژوند محیط
دي. زموږ چاپېریال پر موبزې ده اغزره لري.

موبز روښنايۍ او تودوځۍ سربزره په زړګونو نورو شیانو ته اړتیا لرو. د نړۍ د
وګړۍ شمېر ورځ يه درځ په زیاتېدو ده. دېر هغه څه چې موبزې کاروو، د
چاپېریال د کړتیا سبب کېږي. چې دا کړتیا بیا ہېږي ناروځي، رامنځ ته کوي.
د تولو خلکو دندده ده چې باید خپل چاپېریال پاک او سوتړه وساتي، هغه مواد چې زموږ
چاپېریال د کړتیا سبب ګړهي په دوه دوله دی:
يو هغه چې په ځمکه کې تجزيه کېږي او چې د
خاورې سره یو ځای شې ځمکد کېښت له پاره
قوې کوې دوهم دوول هغه فضله مواد دې چې د
تجزيه کېدلو ورنې وي لکه پلاستیک او داسې
نور که چېږي پلاستیک په ځمکه کې وي
هغه په خپلو اجز او نه تجزيه کېږي که څاروی
یې و خوردي نارو غه کېږي او حتی د مریښي
سبب یې ګړهي.

بیوونگی ته لارښوونې:

زدہ کرونکی و هخوری چې يه دی اړه بحث او جنري و کړي.
د چاپېریال ارزښت او ټګۍ په اړه زدہ کرونکو نظریات او معلومات او رئ او
متن دې لړو آواز لوړي.

زدہ کرونکو فعالیتونه:

۱. متن یو د بل په مرسته وولو!
۲. خوته زده کونکی دی چاپېریال به اړه خبرې و کړي.
۳. د لاندې کلمو هم معنا له چو کات خنډه پیدا او د کلمو خنګ ته یې په خپلو کتابچو کې وليکي.

شاوخر،	جیواناتو،	ضرورت،
دنیا،		
ځلکو،		
توكۍ،		
صور		

مواد —————

زیان —————

وګړو —————

چاپېریال —————

د چاپېریال سانته د چا دندده؟

ب: د چاپېریال د کګړیا علت څه دي؟
ج: پیکاره یا فضله مواد باید څه کړو؟

د: د چاپېریال جملو شش ځایونه د لپندېو به مناسبو او سعمو کلمو سره په خپلو کتابچو کې بشپړې کړي.

الف: هر هغه څه چې سنتاسو شاوخر، کې دی سنتاسو چاپېریال —— (و، کړ، د)

ب: سنتاسو چاپېریال پر تاسو ډېرې اغږې ——

(لري، کړي، درلود)

ج: کډ خاروي پلاستيك ————— هغرو ته د بربازیان رسوسی.

د: د محیط سانته د تولو خلکو دنده ————— (دی، ده، وړي)

ازونه:

آیا زدہ کونکی متن سلم لوستلې شي؟
ج: پیکاره یا فضله مواد باید څه کړو؟

د: زوند چاپېریال په هکله یې معلومات ترلاسه کړو؟
زدہ کونکی د زوند چاپېریال په اړه خبرې کولې شي؟

کورنې دنده:

هر هغه څه چې سنتاسو یه چاپېریال کې موجود دی نومونه یې په خپلو کتابچو کې وليکي او
بیا یې په جملو کې و کاروی.

څلوبنستم لوست

مفرد نوم

موخه: د متن لوستل، لیکل، د مفرد نوم په معنا او مفهوم پوهېدل او په جملو

کي په کارول دي.

هڅورنکي پونښني:

﴿ ويلى شئ چې د مفرد نوم څه دول نوم ته وايي؟

﴿ آياد مفرد نوم پېلګي ويلی شئ؟

مفرد نوم هغه دی چې په یوره ځانګړي شخص، حیوان او شی باندی د لالت

وکړي لکه: نیوونکی، ترکان، قلم، مشواڼۍ، پیاله او داسې نور.

لاندې جملو ته یام وکړي او ويې لولې.

۱. نیوونکی په لوست پیل وکړ.
۲. د جمال پیلار ترکان دی.
۳. د غډه قلم شیئن رنګ لري.
۴. د دې مشواڼۍ رنګ تور دی.
۵. د غډه پیاله پېلکلي ده.
۶. هغه چړګ سپینز رنګ لري.
۷. د اجمل اکا یو آس لري.

بنوونکی ته لارښوونې:

بنوونکی دی متن ولولی بیا دی دغفرد نوم په اړه لنډي معلومات ورکړي.
بنوونکی دی څو نومونه د تختی پرمخ ولیکي او له زده کرونکو خنده دی
وغواړي چې مفرد نومونه په ګوته کړي.

دزده کرونکو فعلیت:

۱. زده کرونکی دی متن ولولی.
۲. زده کرونکی دی لاندې جملې ولولی او یوبل سره دی مفرد نومونه په ګوته کړي او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.
۳. محمد ګل د پنځم ټولکې زده کرونکی دی. محمد ګل هر سهار وختي له خربه پا خېږي لوړۍ لمړیت کوي ترڅای ځښبلو دروسته بیا بنوونځي ته ځمحي.
۴. لاندې شعر ولولی! په خپلو کتابچو کې بې ولیکي! مفرد نومونه بې په ګوته کړئ اویا بې په ځپيو اوړو.

ازونه:

- زده کرونکی متن سم لوستلی شي؟
زده کرونکو وکولی شول چې په رکل شوو جملو کې د مفرد نوم پیدا کړي?
زما تولکیوال اجمل د ننګر هار په بناړ کې دي.
ه. خو جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي چې مفرد نوم په کارول شي.

کورنې دنده:

شپږ مفرد نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي او یا بې په جملو کې وکاروئ.

یو خلوبنستم لوست کولالی

موخند متن لوستل، لیکل، دکولالی په هکله معلومات ورکول دي.

خنوونکي پونتنې:

- ﴿ ويلى شئ چې کولال خوک دی؟
- ﴿ آيا ستاسو یه کلیوا او سیميو کې کولال شتنه؟
- ﴿ له کولالی پرته دخو نورو کسپنونو نومونه واخلي؟

یوه ورځ بنوونکي له خپلوا زده کورونکو خنډه پونتنې وکړه. هغه خوک چې له خنډو

خنډه موږ ته شیان جهروي څه نومېږي؟

اجمل لاس پورته کې اووېي و یيل کولال نومېږي.

بنوونکي بیا پونتنې وکړه. چې کولال زموږ له پاره کوم شیان جوړوي؟

میرویس وویل: کولال له خنډو خنډه
منګري، کوزري، کلسبي، ګلداني،
متونه، کندولۍ، تشور، او نور شیان

جهروي.

شیرشاہ پونتنې وکړه آیا مړبزم
کولى شو چې له خنډو خنډه داسې
ښکلې شیان جهرو کړو؟ نښرونکي
وویل: هوا خرو دا کار جلا پوهه او
تجربه غواړي.
ریدي وویل: کهه مړبډ کولال کار

وگوره، نوبنایی چې ځینې شیان ور څخه زده کړو.

ښرونکي ووييل: هېږښه سبا بهد کولال د کارخاټي تهه ور شرسو سهار چې زده کونکي ټولکي ته راغمل، ښرونکي ووييل: د مخده تردې چې د کولال ځای ته لاره شو، موږ باید کومې خبرې او لارښو وني، په یام کې ونسسو؟ اسد ووييل: موږ بايد لاري په یوه غاره و لارښو.

ختک ووييل: د دي له پاره چې په کولالي ګې څه شئ مات نه کړو نو په کار داده چې لوښو ته به لاس نه ور ورو.

ښرونکي ووييل: هېږۍ ښپي لارښو نې مو وکړي کډ چېږي موږ له دې خبرو سره سم چلنډ وکړو، لمدي کتنې څخه بهه پرخوند واخلو او معلومات به ترلاسه کړو. زده کونکي د خپل ښرونکي سره یو ځای د لارې په څنډه د کولال د دوکان په لورروان شول کله چې کولالي ته ورسپيل ښرونکي ووييل وګورئ دلتنه کولالي دماتو لوښو خوړه کودي پراته دې.

د کولال د کور په مځکي د کولال زامنوا او لونو کار کاره، ځینو ختنه په لړ ګير وله او ځینو خاوره چانهوله، ښرونکي او زده کونکو د کولال ماما سره روغبېر وکړ سمندر ترې پوښته وکړو: کولال ماما: دا خاوره ولې په لړ ګير وھئي؟

کولال ووييل: د دي له پاره چې خاوره پنه پېغه شې، اجمل پوښته وکړه ولې دوي خاورې چانهوي؟ کولال ووييل: ځکه چې وړي تېږي ځنې جلا او پېلې شې، جمال پوښته وکړه کولال ماما، دا خاوره له کوم ځای څخه راوړي؟ کولال ووييل: له غړه څخه یې راډو، دا خاوره په هر ځای کې نه پیدا کړي ځکهد خاورېښو لونبو د جوړو لو لمپاره متینه او پېغه ختنه په کار وي زرغون ووييل: ختنه څنګه جوړوی؟ کولال ووييل: کلمه چې خاوره له وړو هېړو څخه په چانهولو جلا شي

بیا اویه پکی اچوو چې ننده شئی کله چې ختىه ننده يخە شوھ نو بیا بې خىز تە راورو.

برىالىي ووپلەن: كولال ماما! لاس دې ولې دومرە ئۆز ئۆز يە اوپۇ لندوپى؟

كولال ووپلەن: دې لەپارە لاس پە اوپۇ لندوام چې ختىه مې يە لاس پورىي ونەنېلى تۈرىيالىي ووپلەن: كولال ماما! لوپىي منئە تە ولې دومرە يە كاراھ لاس ورتنە باسى؟

كولال خواب ورگەن: دې لەپارە چې دلوپىي منئە هم سەم جورە شىي، نو پە كاراھ لاس ور ورم رىدىي ووپلەن: وگورى، شەنەنە تەقش يې پېرى كىنىلى او خۇمۇھ بىشكلى لوپىي خىنې جورە شو. سورەكىل يۇپىتنە ورگەن: كولال ماما دا منگى خۇ ورخىي لەرتە بىدى؟ كولال ووپلەن: خلورى يَا پىنځە ورخىي چې بىنه وچ شىي تەخۇ يەداش كىي مات نىشى. بىا يې داش كىي بىدو چې ياخە شىي راڭى، چې داش او بىتىھ ھم دروبىسىم بىتىھ دوھ يۇرە لرىي.

لۇمرەنلىپىي يە كاراھ دېتىي، يە پاسىنى يۇرە كىي بىدو او بىا يە لاندېنىي يۇرە كىي اوھ بلوو خۇ شىبىي دروستە لوپىي يە پاسىنى يۇرە كىي پىخىزىي، كىلە چې بىتىھ سەرەشى بىا لوپىي خىنې راباسو.

ښوونکي ته لارښوونې:

- ▶ بښونکي دی متن ولولي.
- ▶ دکولائي پاهه دی معلومات ورکوي.
- ▶ فوي کلمې دی د تختي په منځ ولیکي او معنادي کوي.

دزده کورونکو فعالیتیونه:

۱. زده کورونکي دی متن په چوپتیا سره ولولي.
۲. لاندې کلمې په ځپلو کتابچو کي ولیکي بیان دغرونو لاندې کښه وکړي.
ښوونکي، میرویس، اجمل، کولالي، شیر، ایمل، ختک، سعدر، جمال، تورالۍ، ریدي، شهر، اسد، خټک، کاروئي، او سایا یې کتابچو کې ولیکي.
۳. لاندې معنا شوي لغتونه يه جملو کې ولیکي وکاروئي او سایا یې کتابچو کې ولیکي.
۴. زده کورونکي دی په ځپلو کتابچو کي له متن خنډه د ضمير کلمې پیدا او ولیکي.

ارزوونه:

- زده کورونکي متن سه لوستلی شي؟
آيا زده کورونکو کولال او د هغه د دندې په هکله پوهه او معلومات پیدا کول؟
دکولائي پاهه معلومات ورکولې شي؟

کورونکي دندله:

دروه څلوبنیتم لوسټ

ښيو ټین

موخند متن لوسټل، لیکل د ښيو ټین پېژندنه او د ځمکي د جاذبي چو په اړه معلومات ورکول دي.

هڅروکي پېښتني

﴿ د ښيو ټین نوم خرو به مو اور ډالۍ وي هغه خروک او کوم خدمت بي کړي دي؟
ویلي شئ چې د جاذبي قوه خه ته او اي؟

ښيو ټین یو ساینس پوره و چې تغريباً (۰ . ۳) کالمد مخده بي په انګلستان کې ژولد کاوه. واي چې یوه وړ ښيو ټین د منځي تريوي په لاندي ناست و یوه منه له ونې څخه و لوپده او د ښيو ټین په سر ولکيده. ښيو ټین د منځي له رالوپدو څخه په دې فکر کې شو چې هر شئ ولی ځمکي ته رالوپري؟ له دېږي څېړني وروسته هعده په دې پوره شو چې د ځمکي د جاذبي قوه پر شينابو باندي اغېزه کوي او هغه د ځمکي څواته را کاري.
آيا تاسو یوه په په چې منځي ولې له ونې څخه را لوپري؟ یا یو توپ د مېز له سر څخه ولې بېكته پر ځمکه را لوپري؟
څو اب بې دا دې چې ځمکه یوه قوه لري چې هر شئ د ځان خواته را کاري. او دې ته د ځمکي جاذبه قوه وايې. د ځمکي جاذبه قوه هعده ځمکي د مرکز خواته را کش کوري. هر څو مره چې یو شئ د ځمکي سطحی ته تردي وې د ځمکي د جاذبې د قوي په سبب وزن پیدا کوي.
هر څو مره چې مورله ځمکي څخه لپري شود ځمکي د جاذبې اغېزه ځمکي بايد وړا یو چې د جاذبې قوه په هر شئي باندي کله لوړي وي او کمه او ره ، اغېزه لري. ښيو ټین هغه عالم او پوره و چې د سائنس د علم اړه ساحده کې یې د ځمکي د جاذبې قانون کشف کړ.

ببورنگي ته لارښونې

متن دی ولولی. اوه جي پورنې خونه کشف کړه معلومات ورکړه!

۱. متن یو له بل سره ولولی!
۲. د جاذبي قوري په اړه په خپلو ګروپېنو کې خبرې وکړي
۳. لغتونه او معناکاني

د زده کورنکو فعالیتیوند

۱. لاندې پښتنو ته سُم خواجنه وټاکني
۲. د حمکي د جاذبي قوه هر شې کو مې خواته را کش کوي؟
۳. الف: د حمکي د مرکز خواته
ب: د حمکي د سطحې خواته
۴. د شمال خواته.
۵. د جنوب خواته.
۶. کوم شسي د جاذبي قوه لري؟
۷. ب: یړاخي پسپورېمې
۸. د هر شئي
۹. د هیچ شئي.

ارزوونه:
زده کورنکي متن سُم لوستلی شي؟
دنیوین په اړه په یوه دیا معلومات تر لاسه کړل؟

کورنکي دلده:
زده کورنکي دی لاندې کلمې په خپلوکتابچو کې په جملو کې وکاروی.
(د جاذبي قوه، نیوین، خمکه، کشف)

درې څلوبېنېتم لوسټ

د جمیع نوم

موخنده متن لوستل، یکل د جمیع نوم پېړنل او په جملو کې ېکارول دي.

څخوونکې پېښتني:

- ﴿ د جمیع نوم څه ډول کلمه ده؟
- ﴿ کولی شئ چې د جمیع څو نومونه وو ایې؟

(جمیع نوم: هغه نوم دی چې له یو څنځه پېزیاتسو اشخاصو، څارویو او
شیانو دلات وکړي. لکه نښونکې، نجروې، هلکان، ونې، پسونه، خویندې،
ورونډه، کتابونه، ګپلاسونه او دا سبی نور.
یه پېښتو ژبه کې که وغواړو چې د ځینو مفرد و نومونو یه یاکي کې دغه.
(ونډ، آن، یان، ګڼې، (ه) او په، (ې) څرګنده، (ي) ورسټارې راوړو په جمیعو
کلمو باندې بدلبېي.

لکه:	مفرد	جمع	مفرد	جمع
مېږونه	مېږونه	مېږي	مېږي	دویان
هملک	هملک	برګر	برګر	ګارګران
ښروګان	ښروګان	ښزو	ښزو	څخویندې
سموې	سموې	څخو	څخو	

ښوونکي ته لارښوونې:

- ▶ بښوونکي دي متنه ولوي.
▶ د جمع نوم په اوه دي زده کورونکو ته د بلګو په اندې کولو سره معلومات ورکړي.

دزده کورونکو فعالیتونه:

۱. زده کورونکي دي متنه ولوي.
  ۲. له هر ګروپ ځنخه دي یو یو ترن دټولکي منځي ته اشې او دا کلمې (ګیلاسونه، وني، هلکان، ورونه)، پر تختنه باندي ولیکي نور ټولکیو ال دي همځده د جمع کلمې په جملو کې وکاروی.
  ۳. د جمع د نوم تعریف په لاندې جملو کې په بشه کړئ!
- الف: جمع هغه کلمه ده چې له یو هې شي څخه په زیاتو شیانو دلات کوي.
- ب: جمع هغه کلمه ده چې له یو هې شي څخه په زیاتو شیانو دلات کوي.
۴. دلاندې مفردو کلمو څنځه د جمع نومونه جوړه کړئ او په خپلو کتابچو کې په ولیکي، وند، پېغله، نجلۍ، هلک، غر، سیند، باغ، پسنه مېږد، آس، بوته، مرغه، مور، پلار، اکا، نیکه

ازونه:

آيا زده کورونکي متن سه لوستلي شي؟

زده کورونکي د جمع په معنا او مفهوم پوهه شوې دي؟
زده کورونکو وکولی شول چې د مفردو نومونو څنځه د جمع نومونه جوړه کړي؟

کورنې دنده:

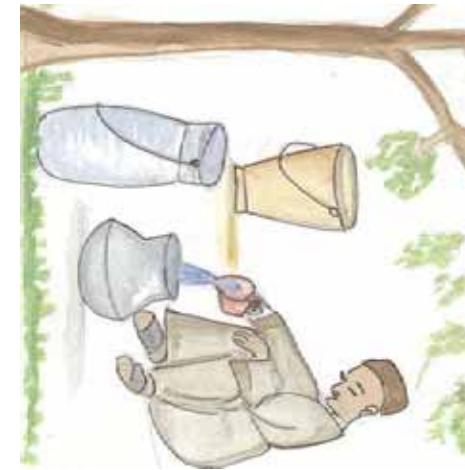
لاندې جملې ولوي جمع نومونه یې په خپلو کتابچو کې په ولیکي افغانستان په غزونه لري.
زموریله هیوا د کې د مفهوم پاځونه په بردي.
ټول افغانستان سره ورونه د.
کوچیان په اوري کې سړو سیمومو ته کلهې کړي.

چلور خلورینیتم لومست
شیدل ی پلورونکی

مو خدہ: متن لوستل، لیکل، اوزدہ کونکی پہ دی پوہشی چبی پہ شپڑو کی او بھ گکول لویہ

سیاستو پیدا کردن و این را در میان افراد معرفت داشتند. این افراد می‌توانند از این روش برای تغییراتی که خواهند داشت، استفاده کنند.

8

چی شپدی زیباتی شی او ہیری پیسی پری لاس تھے راری. وزو اور میزو بہ بھی

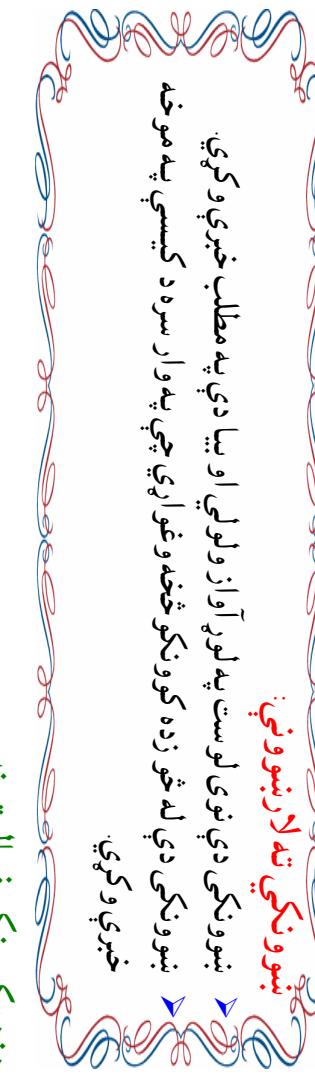
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

حده مسدوده و روسنه د وزو او مبربو يهوه لويد رمهه جوره تشوه حومره چي تسبدي زياتيدپي هومره به چي يكى زياتي او بيه اچولى او هيرپي پيسبي به چي لاس ته راوري. كلبرال چي دده يه چي. يوه شول نوبېر اوپي به چي وريته كولپي. يوه ورخ د مني يه موسم کي دير سخت باران او ريده او لوى سپلاپ روأن شو، خور تندرونده هم ولويد سپلاپ نور هم زور و اخنيست. د غده سوي مېږي او وزې چي يه نېړي خور کي يه خمر بونختي وي، نيمائي بي سپلاپ يه یوه څيده کي

واختیستی او ویورپی، خلکو به ویل: دغه سری چې په شبدو کې څو مردہ اویه
اچولی په هغه ورته سپلاب شو او د ده نیمه رمه یې یوروه.

ښرونکي ته لارښونې:

ښرونکي دې نوی لوست په لوره آواز ولوی او ییا دې په مطلب خبرې وکړي.
ښرونکي دې له څو زده کونکو څنډ وغواړي چې په وار سره د کیسې په موخده
ځبرې وکړي.

دزده کونکو فعالیتونه:

۱. متن په مناسب آواز ولوی!
  ۲. زده کونکي دې له متن څنډه یو بل ته څو جملو املا ووایي او خپلې تیروتني دې
اصلاح کړي.
  ۳. یونېشنو ته څو ابونه درکړي.
- سرې ولې په شبدو کې او به اچولي؟
ددي لوست اصلی مطلب څه شئ دې؟
مورباید په پلورلوکې څه شئ په یام کې ونسیسو؟
۴. له لاندې مفرد و کلمو څنډه په خپلوكتابېچو کې د جمجم کلمې جوړې کړي.
وزه، موسم، تندر، مېړه، باران، خوره، کلۍ، سپلاب

ازونه:

- آیا زده کونکي متن لوستلي شي؟
دکیسې په موخده پوهه شول؟
زده کونکي په شفاهی توګه یونېشنو ته څو ابونه ولی شئی؟
آیا زده کونکي پوهه شول چې په هر کار کې تهی بنېه کار نه
دې او بايد ترې ډوډه وکړو؟
- کورنۍ دنده:
زده کونکي دې د لاندې پونېښتې موخده په څو کربنو کې وليکي.
(د دغه سری نیمايی مېږي او وزې ولې سپلاب یوروه?)

پنځه خلوې نېټم لو سټ صفت

موخه: دمتن لو سټ، لیکل د صفت په معنا پړه هېډل او په جملو کې د صفت کارول دي.

څخوونکي پوښتنې:

- ستاسي په فکر صفت خده ډول کلمې ته اوږي؟
- کولي شئ چې د اسې جملې او ایې چې د صفت کلمه پکي استعمال شي؟

صفت: هغه کلمه ده چې د نوم خرنګوالي خرځندوي.

لکه: نېډه، بېکلای، هېر، هوښيار، سپین، تور، او د اسې نور.

لاندي جملې ولوئي او هغرو کلمو ته خير شئ چې کربنه ورلاندي استدل شوې ده.

۱. تکړو زده کورونکي تال سبق واړي.

۲. هوښيار زده کورونکي له موبز سره په درسونو کې هېږد هرسنه کوي.

۳. زمره بشوونکي له موبز سره په درسونو کې هېږد هرسنه کوي.

۴. د ډاکو او بو خنبيل بدنه کته لري.

په پورتنيو جملو کې (تکړه، هوښيار، هېر، پاکو) د صفت کلمې (ې).

بیوونکی ته لارښوونې:

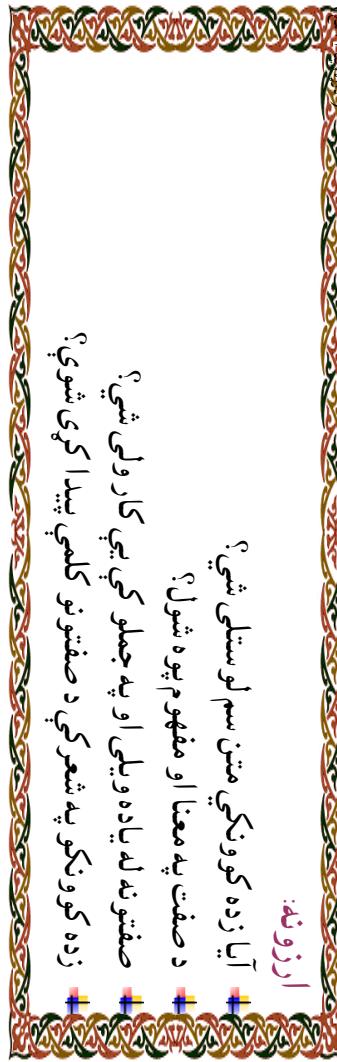
بنوونکی دی متن ولوی:
د صفت د کلمې په هکله دی معلومات ورکړي او څو صفتونه دی پرختنه ولکې:
بنوونکی دی صفت لرونکي جملې پېزده کونکو باندي د املا په قول کار کړي
او ییا دې د صفت کلمې په ګوته کړي.

د زده کونکو فعالیتونه:

۱. متن په چوپتیا سره ولوی!
۲. لاندې جملې په خپلو کتابچو کې ولکۍ او ییا ېې د صفت تر کلمې لاندې کرنېه وکړي.
  - د پخو میوو خورل بدن ته ګنټه لري.
  - زیار ګنښ بزرګ له خپلې حکمکې څخه زیات حاصل اخلي.
  - سپینه کو تره د سولې نښه ده.
  - د کندز خنځکي پېر خواپه ده.
۳. لاندې شعر تر لوستلوا وروسته په خپلو کتابچو کې ولکۍ او ییا ېې د صفت کلمې په نښه او روېږي لیکې.
پنځلې باځتازه چمن و ګلانو شیین سحر او شورو شسرو د مرغمانو په سل قسمه آوازو نهه نغمې وې هر طرف تهه د بلبلو ترانې وې

ارزوونه:

- آیا زده کونکی متن سم لوستلې شي؟
د صفت په معنا او مفهوم پوهه شول؟
صفتونه له یاده ويلى او په جملو کې ېې کارولې شي؟
زده کونکو په شعر کې د صفتونو کلمې پیدا کړي شي؟

کورنۍ دنده:

زده کونکی دی لاندې د صفت کلمې په جملو کې وکړو.
(سپین، هوښيار، پوه، نښه، بد، شیین، لوی، رنډ، تیاره)

شیب خلوپنتم لوست مزار (شریف) او بلخ

هځرونکي پونتنۍ:

- ﴿ آیا تاسو مزار شریف لیدلی دي؟ که مو لیدلې وي خبرې پېړي وکړئ؟ ﴾
- ﴿ ولی شئ چې بلخ زموږ د هیواد په کوډ ولايت کې دي؟ ﴾

موخده د متن لوستل، لیکل د مزار شریف او بلخ په هملکه معلومات ورکول دي.

مزار شریف زموږ د ګران هیواد افغانستان په شمال کې پروت دی په دې پښار کې د آې جو همات په نامه یو بنسکلی جومات شته چې زموږ خلکو او دنې، مسلماناونه دزیات اهمیت لرونکی دي.

مزار شریف ته تردي د بلخ د لرغونې پښار نښاني پېکاري. دې پښار تاریخ له میلاد څخه پسنه سوو کالو مخکې زمانې ته رسیږي.

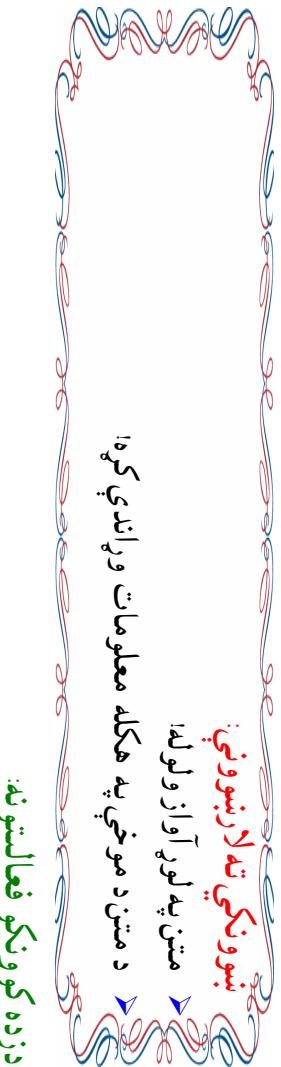
بلخ په اتممه میلادی پېړۍ، کې د پوهې او فرهنگ یو د اسې ستრ مرکز وچې د پښارونو د مور (ام البلاد) په نامه یادېدہ.

دا پښار د چنګیز په تارا کونو کې وران شو خو بیا یه (۱۵) میلادی پېړۍ، کې له سره ودان شوو. په دې پښار کې ستتر د ټواليونه مو جود وو چې او بدلو الی په یو ولس زرو متروته رسپیده. دا هم په همدې وخت کې له سره جوړه شو. په مزار شریف کې خلک په کونه او مالداری بو خست دي. ځینې خلک په لاسې صنایعو لکه دغالي، او بدلو، د ټغرونو او بدلو او د اسې نور و باندې لکیا دي. د قره قل د پسونو پالنه هم د دې سیمې ځانګړتیا ته شهرت ورکړي.

ښوونکي ته لارښوونکي:

متن په لوره آواز ولوله!

د متن د موخي په هکله معلومات وړاندې کړو!

درده ګونکو فعلاليونه:

۱. متن په چوپتیسا سره ولوئ!
۲. لاندې چملي ولوئ، په خپلو کتابچو کې پې ولیکۍ او بیاد صفت ترکلمو لاندې کربنې و کاربې.

- پهدي پسدار کې د ابى جومات په نامه بنسلکلی جومات شتمه.

- زمرې خداکو او دنې، مسلمانانو ته دزیات اهمیت لرونکي دی.

- دا جومات د خپلو سپینیو کوترو د سپیلو تو له امله چې په شاوخوا کې پې الوحی یووه

ځانګړې منظره جوړوي.

۳. لغتونه او معناګاني:

زیارت
مقبره
خاصه

خانګړې

قرن

پېړو،

۴. دلاندې جعلو تشن څایرونه به مناسسو کلمو سره په کتابچو کې ډک کړئ.

الف. مزارشریف یو ————— بیاردي.

ب. پهدي پسدار کې د آېي جومات په نامه یو ————— جومات شتمه.

ج. ددي پسدار تاریخ له میلاد څخه پنځه سو و —————

۵. پوښتنې:

- دمزار شریف د بیار جومات خده نو همېږي؟

- پهدي زیارت کې د چا مبارکه مقبره هم شتمه؟

- بلخ په اتمد میلادی پېړۍ، کې په کوم نامه یا بدېه؟

ارزونه:

آيا زده کروونکي متن سم لوستنلي شي؟

زده کروونکو د مارشیریف او بلخ په هکله پوره هه حاصله کړو؟

آيا پوښتو ته یې مناسب څو ابونه ورکړل؟

کورنې دنده:

په خپلو کتابچو کې د مزار شریف او بلخ په اړه شېږ کربنې ولېکي.

د نوم او صفت ترمنځ اړیکې

مو خمده متن لوستل، لیکل د نوم او صفت ترمنځ اړیکو په هکله پو هپدل دي.

څورونکي پښتنې:

﴿ د تاسو په فکر د نوم او صفت ترمنځ اړیکې شتند؟

﴿ آيا کولی شئ د اسې یوه جمله و اویې چې هم نوم او هم صفت کلمه ولري؟

لاندي جبلې ولوئي او هغه عبارتونو ته بنه چير شئ چې ګربه تري لاندي اېستل شوې ده

۱. هوښیار هلك هېڅکله په ناواره عمل لاس نه پورې کوري.

۲. مهربانه مور تل خپلو ماشومانو ته پامارنه کوري.

۳. رونۍ لعر تیاره نويه روښانه کوري.

۴. په لورې ونې کې هېږي مرغنى، ناستې دې.

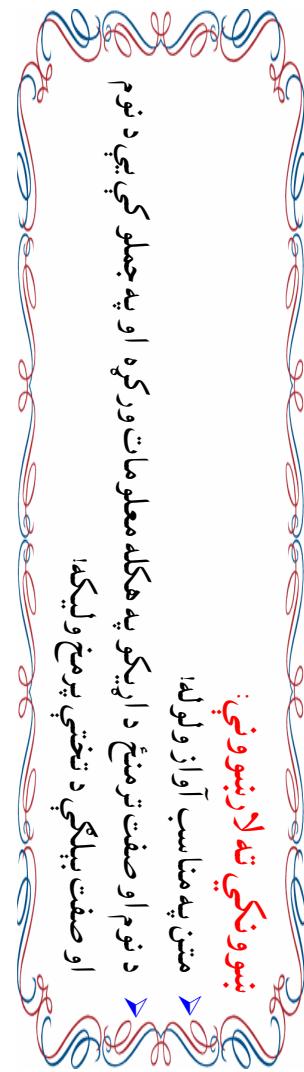
په پورتنيو جملو کېي (هوښیار، ناواره، مهربانه، رونۍ، تیاره، او لورې)، صفتوئه

دي چې د (هلك، عمل، مور، لعر، نړۍ، ونې) تر نومونو د محمد را اړل شوې دي.

په پښتو ژبه کې صفت تر نوم (موصوف) څخه د مخه او کله کله وروسته را ړۍ
لکه، احمد شاه بابا، نازو انا، او صفتونه د مذکر او موښت مفرد او جمع په
لحاظ د نوم تابع دي.
لکه:
خواړنک، خواړنک، خواړنکوونه، پوهه زده کورونکي
خواړنک، خواړنک، خواړنکوونه، پوهه زده کورونکي

ښوونکي ته لارښونې:

د نوم او صفت ترمنځ د اړیکو یه هکله معلومات ورکړه او یه جملو کې یې د نوم او صفت پېلګي د تختې پېړتخته ولیکه!

د زده کوونکو فعالیتونه:

۱. متن دې یه چورپیتا سره ولولي.

۲. لاندې صفتونه دې لومړي د موصوف یعنی د نوم سره یو ځای ولیکي او یسا دې یه جملو کې وکاوري.

(تکره، بنه، قلم، تېره، زده کوونکي، چاره، وېښستان، کتاب، لاسونه، کالي، تود، سوری) دلاندې تشنو جملو ځایونه د چوکاټ په مناسبو صفتونو او نومونو سره یه خپلوکتابچو بشپړې کړئ.

دا انار	-----	دي
دا	-----	خوبه ده
دا کيله	-----	خوبه ده
د	-----	انګور خوا به ده
پوستکي	-----	وي

ازونه:

زده کوونکي متن سمه لوستلۍ شي؟

آيا زده کوونکي یه دې پوه شول چې پېښتو زده کې صفت د نوم څنډه منځکي راځۍ؟

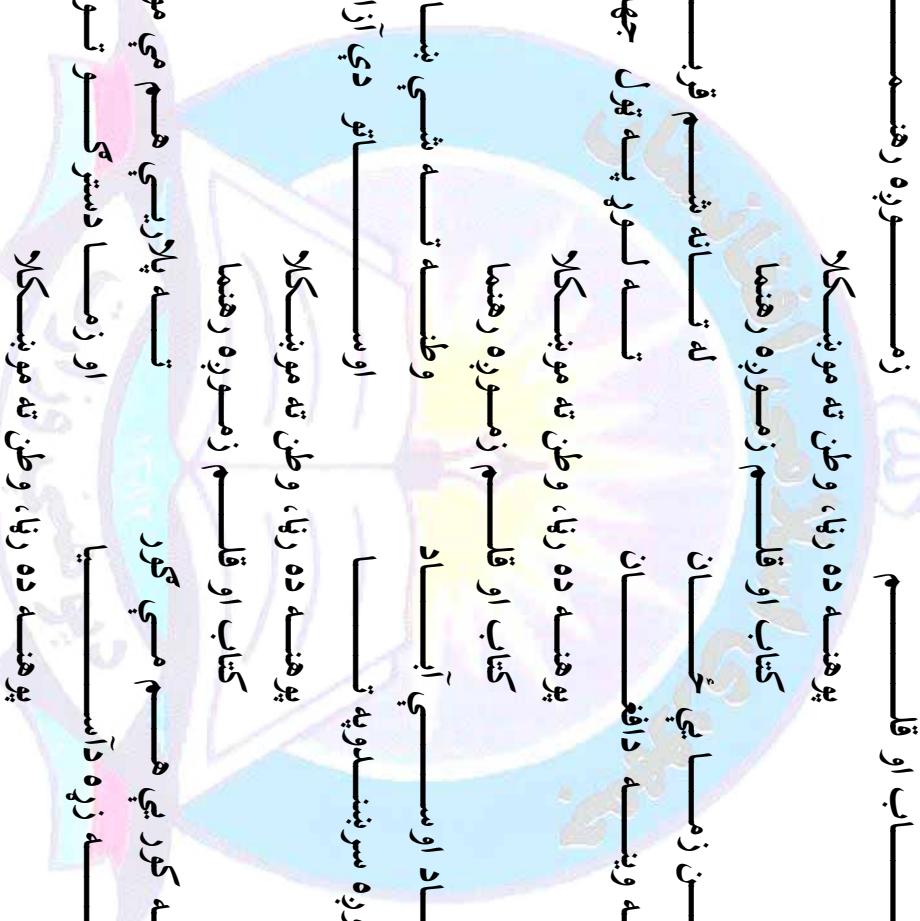
زده کوونکي کولی شي چې له یاده د اسې جملې وړ ایې چې د نوم او صفت ترمنځ اړیکې پکې وښې؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې پنهنډه اسې جملې یه خپلوکتابچو کې وليکي چې د نوم او صفت ترمنځ اړیکې پکې وښې.

د ڀوہنی ترانه

پیوهنہ ده زنے
وطمن تسله موبڪلا
کتب او قلم
زموره رهنما

ڀوہنہ ده رننا، وطن ته موبڪلا
كتاب او قلم زموريه رهنما
لہ تسانه ششم قربان
وطمن زمبا بي حسان

تسله وينه داڳان
تله لسو پنه توں جهان
ڀوہنہ ده رننا، وطن ته موبڪلا
كتاب او قلم زموريه رهنما

آباد او سبي آباد
وطنه تسله شسي پنساد
او سبي او سبي سوبويه تسله
ڀوہنہ ده رننا، وطن ته موبڪلا

كتاب او قلم زموريه رهنما
تسله پلاريي هم مي گور
تيه گور بي هم مي گور
او زمه زره داسه يا

ڀوہنہ ده رننا، وطن ته موبڪلا
كتاب او قلم زموريه رهنما
تسله نسگ بي داري
او تسله اسنج بي ديري

كتاب او قلم زموريه رهنما
ڀوہنہ ده رننا، وطن ته موبڪلا
خاري پرمسيه تسله تسله
افغانستان زمبا

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library